Et quamvis hæc opinio non videatur tuta, quia etiam in datione in solutum ob creditum pecuniarum, verificari potest mutuum implicitum seù interpretativum, ob suffocationem debitoris inferendam à depravato fœneratore, ita usuras sub hoc specioso titulo extorquere volente, ut habetur latè deductum in Tiburtina Castri S. Angeli 26. Januar. 1594. & 14. Febr. 1656. coram Meltio, de qua causa habetur actum *sub tit. de usur.* attamen major pretii diminutio, ac majores fœnoris conjecturæ desiderantur, ut aliis allegatis advertuntur, & probant Mantic. *de tacit. lib.* 8. *tit.* 23. Leotar. *de usur. q* 40. *n.* 24. & *seqq.*

Accedebat bona fama integritatis dicti Hieronymi,
11 emptoris de fœnore non suspecti, quam in proposito, & pro fœnoris exclusione, satis esse spectandam observant Mant. *d. l.* 8. *tit.* 25. *n.* 3. & Leotar. *q.* 94. *n.* 57. qui alios adducunt, & quia verè venditor nullum damnum, vel præjudicium exindè passus est.

Conjecturæ autem erant lævissimæ, utpotè solùm percu-
12 tientes diminutionem pretii, quæ est principale requisitum, non aptum operari etiam aliàs extrinsecas conjecturas; Et dolus præsumptus à Statuto Urbis 154. omninò cessabat, tum quia emptor tanquam Ecclesiasticus ei non subjacebat ut supra, tum clarius, quia statutum non præsumit contractum dolosum, neque ex sola læsione in tertia parte doli præsumptionem inducit, sed solùm ad enervandam vim juramenti, istud præsumit dolo extortum, eodem modo, quo in omnibus contractibus sub certa solemnitate non confectis disponit. Et sic dolus præsumptus non est in contractu, sed in juramento pro istius inefficatia. Et propterea satis justè, cum sensu veritatis, mihi visum est, dictis reis absolutoriam concessam esse.

ROMANA LOCORUM MONTIUM RELIGIONIS,

PRO MONTISTIS CUM CAMERA.

An & quando augmentum, seu pretium extrinsecum locorum Montium sit restituendum: Et quid ubi erectio facta est in scutis auri: an possit immutari, & reduci ad scutos monetæ.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Pacta per Principem etiam servari debent.*
3 *Pro extinctione locorum Montium sufficit solvere pretium intrinsecum.*
4 *Quale dicatur pretium extrinsecum.*
5 *Idem in censibus.*
6 *Cessionarius census repetit totum pretium sortis, licèt pro minori acquisierit.*
7 *De cessione ad terminos text. in* l. per diversas, & l. ab Anastasio, C. mandat.
8 *Pretium extrinsecum restituendum est accedente pacto.*
9 *Transmutatio locorum Montium de una specie monetæ ad aliam non tollit obligationem.*
10 *Quid operetur dicta transmutatio.*
11 *Novatio censetur facta cum eisdem qualitatibus.*
12 *Subrogatum assumit naturam ejus in, cujus locum facta est subrogatio.*
13 *Extinctio Montium facienda est in specie monetæ, in qua facta est erectio.*
14 *Datur novatio circa modum solvendi fructus absque novatione in sorte principali.*
15 *Quando hodie detur novatio.*
16 *Procurator ad exigendum fructus non potest recipere sortem, neque novare.*

DISC. XXXIII.

1 Pius V. erexit Montem Religionis in scutis aureis, ad rationem centum pro quolibet loco, pro quo pretio, sub ipso, & successoribus, Camera partem dictorum locorum vendidit, partem autem adhuc inventidam in summa locorum 2188. sub Sixto V. vendidit ad rationem scutorum 180. cum pacto, ut in casu extinctionis eadem summa scutorum 108. auri restituenda esset, quamvis aliis primis emptoribus sola centum restituerentur.

De anno 1652. Thesaurarius ex Papæ oraculo, ut est probabile, mandavit dicti Montis Secretario, ut loco cujuslibet Montis in auro, quemlibet Montistam loci Montis unius cum dimidio monetæ in lista creditorem constitueret, prout etiam in sorte, tunc tanti importabant scuta 108. auri; quàm locus unus, cum dimidio monetæ, computato etiam augmento extrinseco, cum ista loca valerent ad rationem scutor. 110. pro quolibet, an demum de anno 1656. facta fuit dictorum locorum extinctio, quo tempore attento, adhuc dictum pretium extrinsecum ad rationem scutorum 110. pro quolibet continuabat, & potius majus.

Prætendente autem Camera, generaliter, & indefinitè, juxtà omnium locorum Montium regularem naturam restituere solum valorem intrinsecum scutor. 110. pro quolibet, hinc orta fuit difficultas respectu dictorum locorum 1188. quæ ut supradictum est, vendita fuerunt cum pacto expresso restituendi illud idem pretium scut. 108. auri pro quo empta fuerant, unde assumpta desuper amicabili, & extrajudiciali, ad veritatem potius, quàm contentiosa disputatione in Congregatione Camerali.

Ego scribens pro aliquibus Januensibus, qui pro majori parte dicta loca possidebant, distinguebam disputationem in duos punctos, quorum primus erat super restitutionem augmenti extrinseci in genere, sive esset in auro, sive in moneta, Alter verò, posita obligatione restituendi dictum augmentum, an restitutio facienda esset in scutis 108. aureis pro uno loco, vel ad rationem scut. 110. monetæ juxtà valutationem unius loci cum dimidio.

Quoad primum, dicebam rem esse planam, disputatione indignam, stante pacto expresso, quod etiam à Prin- 2
cipe servandum est ad notata per Canonist. *in c.* 1. *de prob.* & *Civilist. in l. digna vox*, *C. de legib.* & *l.* 1. *ff. de pact.* cum concord. deductis in his terminis per Capyc. Latr. *dec.* 188. *n.* 5. & *seqq.* & 192. *n.* 42. Licèt enim, ubi hujusmodi loco- 3
rum montium extinctio sequitur, Camera, vel alter montis debitor, regulariter restituere non soleat, nec debeat, nisi intrinsecum pretium scut. 100. pro quolibet loco, non autem augmentum extrinsecum, attamen id provenit, quia ipse debitor aliud non recepit nisi dictum intrinsecum valorem, ad tantundem propterea obligatus, cum extrin- 4
secum dicatur pretium affectionis, seu negotiationis in privatis venditionibus inter ipsos Montistas, adinstar census, qui impositus per debitorem in mille cum primævo emptore, quamvis pro majori pretio alteri ratione bonitatis vel affectionis credatur, quod de jure fieri posse, jam 5
in foro est receptum, nihilominus debitor volens censum redimere, non tenetur nisi ad sola mille, & sic ad quanti recepit, quia è converso si cessionarius pro minori pretio illum acquisivit, adhuc debitor cessus non liberatur nisi 6
restituendo totum, Salg. *in labyr p.* 1 *c.* 26. *n.* 80. & *seqq.* quoniam in cessionibus hujusmodi jurium non litigiosorum non intrat dispositio text. *in l. per diversas*, & *l. ab Anastasio C. mandati ex deduct. per Oleam de cess. tit.* 6. *q.* 10. *num.* 53. & 7
seqq. & *frequenter sub tit. de cred.*

Attamen ubi expressum pactum accedit, è reipsa, seu justitia commutativa vestitum, quia nempè eadem Ca- 8
mera in ipsa prima venditione recepit hujusmodi augmentum, tanquam speciem pretii intrinseci, cum obligatione restituendi tantundem, tunc nulla penitus, nec legalis, nec naturalis sub esse videtur ratio, quæ ab hujusmodi restitutione excusaret, Ut de pretio extrinseco restituendo in casu pacti, Cravett. *cons. n.* 1. Aliàs enim sequeretur, quod emptores inæqualiter ementes, æqualiter tractarentur, contra omnem justitiæ rationem, ut benè in his terminis Capyc. Latr. *d. dec.* 188. *n.* 92. & *seqq.* ubi testatur, prævia magna discussione, resolutum fuisse, ut cui plus solvit, plus restitui deberet, juxtà terminos, & proportionem justitiæ commutativæ.

Nec referre dicebam, quod per hujusmodi transmutationem de uno loco auri in unum cum dimidio monetæ, 9
inducta esset novatio dictæ conventionis, tum quia hæc negabatur ut infra in sequenti puncto, tum etiam quia ea admissa, semper obstabat, non restitui tantundem, neque satisfieri justitiæ commutativæ.

Per novationem enim fingitur actus extinctionis primi contractus, & creationis novi, perindè ac si tunc Came- 10
ra restituisset Montistis scuta 108. aurea pro quolibet loco, Montistæ cum eadem moneta incontinenti denuò emissent ab eadem Camera locum unum cum dimidio in moneta ad rationem scut. 110. pro quolibet, & sic semper firmum remanet, pretium extrinsecum pervenisse ad manus primi venditoris, tanquam pretium intrinsecum, ac propterea Montis debitorem, seu venditorem cum pacto redimendi, redimere, seu extinguere volentem, teneri restituere totum acceptum.

Novatio enim censetur facta cum omnibus qualitatibus, quæ

quæ ex conventione vel juris dispositione insunt in actu
11 novato favore creditoris, quicquid sit in illis, quæ insunt in solùm odium debitoris, juxtà theor. Bart. communiter receptam *in l. si quis cum alitter* 36. *n.* 4. *ff. de verb. oblig.* ubi Alex. *n.* 3. Jas. *n.* 12. & cæteri per Surd *cons.* 269. *n.* 17. Mantic. *de tacit. l.* 3. *tit.* 3. *n.* 14. Capyc. Latr. *cons.* 120. *num.* 47. & *seqq.* Suffragante quoque alia juris regula, ut subrogatum assumat naturam & qualitatem ejus, in cujus locum fit
12 subrogatio, etiam in materia stricta & correctoria, itaut qualitates censeantur repetitæ, Dec. *cons.* 189. *aliàs* 190. *n.*
13 3. & 5. Menoch. *cons.* 117. *n.* 70. Capyc. Latr. *d cons.* 120. *n.* 62. & *seqq.* latè Barb. *axiom.* 213. Rota *dec.* 232. *n.* 14. post Zacch. *de oblig. Cam.* ideòque in hoc primo puncto dicebam versari omninò in claris, Montistæ siquidem, videntes loco unius Montis aurei, tunc communiter vendi soliti pro scut. 165. monetæ, sibi assignari locum unum cum dimidio monetæ importans eamdem summam scut. 165. juxtà valorem tunc currentem, tanquam in æquivalenti satisfacti, non habebant causam contradicendi hujusmodi novationi, cui propterea acquieverunt, justè credentes, dictum augmentum, tanquam effectum ex pacto intrinsecum, manere in sua natura, atque loca subrogata, esse in hac parte ejusdem naturæ & qualitatis, qualia erant in illa pro quibus subrogatio facta erat.

Hoc firmato, modica disputationis occasio remanebat super secundo puncto, quia inter scuta 108. auri & 165. monetæ ferè nulla vel satis modica versabatur differentia: Et nihilominus, in stricta juris censura dicebam, restitutionem in auro esse potiùs faciendam juxtà primævam conventionem; Nil obstante novatione per Cameram prætensa, quia ordo Thesaurarii non loquebatur de sorte, ut scilicet qui erat creditor unius loci in auro, crearetur creditor unius loci cum dimidio in moneta, sed loquebatur solùm de modo solvendi fructus, ut scilicet fructus, qui priùs ad formam erectionis solvebantur uno modo, tunc solverentur ad illam rationem, quam importa-
14 rent fructus unius loci cum dimidio ex illis monetæ, & sic Montistæ credere potuerunt hujusmodi innovationem fuisse solùm circa modum solvendi fructus, qui non alterata debiti substantia in sorte principali rectè innovari potest & solet ad notata per DD. *in c. cùm olim de cens. disc.* 126. & habetur *hoc eod. tit. ad materiam monetarum*, ac etiam *sub tit. de pension.* non semel deductum; Ideòque hæc sola possibilitas, seu compatibilitas sufficit ad excludendam novationem, quæ hodie non inducitur nisi expressè dicatur, juxtà text. clarum *in l. fin. C. de novation.* qui licèt limitetur
15 ubi accedit incompatibilitas, cujus ratione, etiam hodiè ex actu tacito resultat novatio, attamen sola compatibilitatis possibilitas sufficit pro illa excludenda, saltem in parte compatibili, Grat. *discept.* 290. *n.* 23. & *seqq* Capyc. Latr. *cons.* 120. *n.* 43.

Eo magis respectu Montistarum absentium, quales erant Januenses, in quibus nullus proprius consensus considerari poterat, dum exegerant juxtà formam immutatam per eo-
16 rum procuratores, qui tanquam deputati ad exigendum solos fructus, sicuti absque speciali mandato sortem exigere non poterant, ex plenè deduct. *in Rom. census* 10. *Februarii* 1659. & 31. *Maii* 1660. *Meltio*, Cenc. *de cens. q.* 109. *n.* 49. & *seq.* & formiter disputatum habetur *sub tit. de Cens. in ead. Rom. Census pro PP. Jesuitis domus professæ*; Ita neque novare, vel alium actum præjudicialem facere potuerunt, cùm prohibitus recipere solutionem veram & expressam, non possit facere actum, ex quo illa ficta & tacita resultet, Surd. *dec.* 229. *n.* 27. Seraph. *dec.* 831. *n.* 1. & *seqq.* Greg. *decis.* 311. *n.* 1. & *seqq.* Rot. *dec.* 374. *n.* 1. & *seqq. par* 5. *rec.* & *decis.* 44. *n.* 8. post Merlin. *de pign*

Et quamvis replicaretur de præsumpta verisimili certiorratione, stante longæva acquiescentia, dicebam tamen id percutere fructus, non autem sortem, circa quam impossibile videbatur, novationem, respectu præsertim absentium, induci posse, quia neque id ipsorum procuratorum seu exactorum vera scientia constabat, sed illa solùm præsumptivè deducebatur ex actu exactionis fructuum, ideòque ex scientia præsumpta procuratoris inferri non poterat ad alteram scientiam præsumptam principalium, quia esset dare cumulum præsumptionum de jure prohibitum. Camerales igitur agnoscentes justitiam Montistarum honestam obtulerunt concordiam, libenter acceptatam per quam controversia ulteriorem disputationis progressum non habuit, unde inspici non potuit, pro melius eruenda veritate, quid in contrarium his responderetur.

ROMANA SEU JANUEN. LOCORUM MONTIUM.

PRO ILLIS DE PAVIA.

Responsum pro veritate.

Assignatis filiis Religiosis fructibus locorum Montium vacabilium, sub eorumdem Religiosorum vitæ periculo existentium, pro illis vitalitiis subventionibus; quæ Religiosis, præsertim Monalibus dari solent, si hujusmodi locorum extinctio sequatur mediante pretii restitutione, An istud pertineat ad monasterium, vel ad assignantem.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *In juribus vitalitiis sors principalis dicitur mori à*
3 *Restitutio sortis jurium vitalitiorum dicitur quædam anticipatio solutionis fructuum futurorum.*
4 *Pensio Ecclesiastica extincta per Titularem cum Beneplacito Apostolico dicitur soluta loco fructuum futurorum.*
5 *Si loca Montium vacabilia assignata Religioso extinguantur, cui debeatur pretium pro extinctione restitutum, & quatenus debeatur Monasterio, & an qualem actionem habeant conjuncti religiosi pro istius subventione.*

DISC. XXXIV.

Joannes Thomas Pavia Januen. duobus filiis religio- 1
sis, & tribus filiabus monialibus, pro ea vitalitia subventione, quæ ex tolerata Ecclesiæ consuetudine, Religiosis per parentes, præsertim nobiles, vel divites præstari solet, & quæ in Monialibus reputatur dos, vel dotis pars, ut apud Merlin. *decis.* 671. *num.* 29. & *seqq. aliàs decis.* 30 *par. recent.* & habetur *sub tit. de do'e*, & alibi, emit in faciem cujuslibet, tot loca Montium vacabilia, ut ex eorum fructibus dictam subventionem consequerentur.

Cùm autem, præter omnem credulitatem, contigisset hujusmodi Montium vacabilium extinctio, cum restitutione pretii tunc currentis in pecunia, vel istius vice, in uno loco cum dimidio montis non vacabilis noviter erecti; Orta est dubitatio, an dicta sors restituta pertineret ad Religiosos, & successivè ex eorum persona ad Monasterium, vel potiùs ad assignantem, obligatum proinde continuare dictam vitalitiam præstationem, ad eamdem rationem primævæ assignationis.

Contra assignantem, favore monasterii censui respondendum, quia restitutio, quàm Camera fecit Montistis, verè, & propriè non est restitutio sortis debitæ, quia in juribus vitalitiis illa ab initio, & incontinenti absque spe 2
repetitionis omninò moritur ex deductis per Leotar. *de usur. quæst.* 49. *num.* 7. Sed est quædam compensatio seu 3
anticipata solutio illorum fructuum, quos plurium annorum spatio Montistæ pro ejus vita percipere debuisset; Eodem modo, quo cum beneplacito Apostolico, cum certa summa ab initio soluta, extinguitur pensio Ecclesiastica per titularem ad illius solutionem obligatum, ideòque tanquàm soluta loco futurorum fructuum, debita videtur ei, cui fructus debebantur; Undè nullam dignosci dicebam rationem, quæ contrarium suaderet.

Eò magis, quia pater ad hujusmodi vitalitiam præ- 4
stationem, loco alimentorum, seu dotis, erga filios obligatus, quando assignavit loca, cùm eorumdem filiorum vita vacare debentia, jam cogitavit, se suamque hæreditatem; totaliter privare illa pecunia, quam in dictorum locorum Montium acquisitionem erogavit, cum attenta præterita observantia, nulla subesset spes illius repetitionis, quæ licèt practicari solita esset in æquipollenti mediante eorumdem locorum venditione, cum licentia Papæ de facili concedi solita, quoties mala valetudo, vel gravis ætas ex præsumpta fraude impedimentum non præstat, eo modo, quo in officiis, nihilominus assignans, hujusmodi voluntatem non habuit, dum nullam dispositionem sibi reservavit, ut fieri solet, ideòque hoc jus percipiendi ad vitam quandam annuam præstationem, in quo jure adinstar census vitalitiis proprie, loca Montium vacabilia consistere dicuntur, quæsitum fuit assignatario, & successivè Monasterio.

Benè verum, quod cùm ex hujusmodi pretio restituto,
5 per Monasterium investiendo, sive in aliam locorum
montium speciem investito, percipi non possit tantus fru-
ctus, quatenus ex locis vacabilibus percipiebatur, unde as-
signatarii non habuissent eam integram subventionem,
quam pater eis assignare voluit; Hinc proinde dicebam,
justè ab isto, vel ejus hæredibus prætendi posse, quod Mona-
sterium dictam sortem lucrari volens, cogi posset ad præ-
standam assignatariis dictam subventionem, ad eamdem
rationem, vel ad investiendam dictam pecuniam in emptio-
nem alterius redditus vitalitiis consimilis, quia finalis cau-
sa, & intentio assignantis, non fuit ditandi Monasterium,
neque ei aliquid dandi, sed pinguius providendi filiorum
necessitatibus, in quam causam, & non aliàs dedit; Ideòq;
etiam ipsum Patrem, vel ejus hæredes, dictorum religio-
sorum fratres rectè ad id agere possunt.

Ad instar donationis factæ contemplatione matrimonii
Sponso, ut commodius vivat, nam Sponsæ, & filiorum con-
juncti, ad illius implementum, etiam invito donatario age-
re possunt ex deductis per Franch. *dec.* 205. Rot. *dec.* 44. *p.* 6.
rec. & in aliis, de quibus *in Rom. donationis de Jordanis*, &
in Urbinaten. sub tit de donation.

Quinimò dictorum patris, vel fratrum interesse, isto
casu videtur esse primarium, quia cùm per monasteria
suppeditari non soleant omnia ad commodiorem usum ne-
cessaria, hinc sequitur, quod in casu indigentiæ, onus
redundat in ipsos, saltem ex debito charitatis, vel ex ra-
tione convenientiæ, supplendi totum id quod deest, ut
frequens experientia comprobat, unde propterea esset lo-
cupletatio cum aliena jactura, & usurpatio rei alienæ in-
vito Domino; Sufficere igitur debere Monasterio sibi con-
cedi electionem, unum vel alterum, prout sibi magis ex-
pediret faciendi; Et hoc mihi visum fuit in ista non mul-
tum tractata controversia respondere.

ROMANA FRUCTUM, SEU DOTIS PRO FRANCISCA PENNACCHIA CUM VANNINIS.

Casus sopitus per concordiam.

Marito exigente fructus locorum Montium vacabilium
Uxoris, dotalium, extradotalium, quid in uno, vel al-
tero casu restituere teneatur soluto matrimonio; Ex
quo infertur etiam ad officia, vel alia hujusmodi jura
vacabilia, quæ dantur in dotem, vel paraphernum, An
& quid soluto matrimonio sit à Viro restituendum;
Atque ex cujus persona, & cujus periculo hujusmodi
officia, vel jura vitalitia in dotem data vacare di-
cantur.

SUMMARIUM.

1 CAsus controversiæ.
2 *De fructibus bonorum extradotalium, quando maritus faciat suos.*
3 *Usufructuarius jurium vitalitiorum finito usufructu quid restituere teneatur.*
4 *De imputatione Census vitalitii in legitimam.*
5 *Soluto matrimonio quid maritus teneatur restituere de fructibus locorum montium vacabilium, aliorumque jurium vitalitiorum dotalium.*
6 *Loca montium vacabilia, seu alia jura vitalitia data in dotem, per cujus mortem vacent, Viri, vel Uxoris, & cujus periculo.*
7 *Casus in quo officium cantans in faciem Viri, per ejus mortem non vacet.*
8 *De pensionibus Hispaniæ conferri solitis Italis sub nomine Hispanorum.*
9 *Et de pensionibus confidentiariis.*
10 *Distinguuntur plures casus de quæstione, de qua n.* 6.
11 *Valor jurium vitalitiorum quomodo æstimandus in sorte principali.*

DISC. XXXV.

1 NUbens Francisca, simpliciter ejus bona in dotem de-
dit, inter quæ aderant quædam loca montium vaca-
bilia, officiis, sive censibus vitalitiis assimilata, & quæ
per Hispanos dicuntur *Juros per vida*, & post matri-
monium alia similia loca Montium vacabilia, ex con-
junctorum successionibus quæsivit, quorum omnium,
tàm dotalium, quàm extradotalium fructus, vir exigit
constante matrimonio, quo per Viri obitum dissolutio,
inter istius hæredes, & mulierem, orta est quæstio coram
A. C. super dictorum fructuum restitutione, atque in
disputationibus desuper habitis, distinguendo extradota-
lia à dotalibus.

Quatenus ad primam speciem pertinet, pro muliere scri-
bens dicebam, quod quicquid sit de fructibus illorum bono-
rum, quorum proprietas, & substantia salva remanet, ut sunt
prædia, domus, Vineæ, census perpetui, loca Montium
non vacabilia, & similia, num scilicet maritus, de expresso,
vel tacito uxoris mandato illos percipiens faciat suos, de
quo Thes. *dec.* 187. Surd. *cons.* 390. *ex num.* 29. Fontan. *de pact.*
claus. 6. *gl.* 2. *p.* 7. Arias de Mesa *l* 2. *variarum cap.* 30. Merlin.
lib. 2. *controv.* 92. *num.* 31. *cum seqq.* & non semel in sua mate-
ria *sub tit. de dote*.

In istis tamen locis Montium vacabilium, res videtur
2 plana pro restitutione, quia cum eorum proprietas non re-
maneat salva, dum per possessoris mortem extinguuntur, &
vacant, itaut tanquam jura vitalitia, cum terminus usufru-
ctus, seu census vitalitii regulanda sint; Hinc sequitur, quod
talis annua perceptio, proprietatis potius, quàm fructuum
jure censenda est, unde quicquid sit in dotalibus, in quibus
maritus habet dominium, vel quasi, & emolumenta percip-
it jure suo, & ex causa onerosa in compensationem one-
rum matrimonii, de quo infra.

In extradotalibus tamen, cum habeat solùm, ex præsump-
to mulieris consensu, quandam legalem administrationem,
cujus ratione in casibus, de quibus per DD. supra
allegatos ex dispositione text. *in l. fin. C. de pactis conventis*,
suos facit fructus, seu usuras consumptas, quia Uxori con-
sultum dicitur per conservationem proprietatis ex Viri ad-
ministratione resultantem, nullatenus dici posse videtur, ut
suos facere debeat istos fructus, in quibus ipsa proprietas,
seu substantia consistit, quia non esset administrator, sed
Dominus, qui totam administratam substantiam in suos
usus converteret.

Ad quod probandum deduebam firmata per Surd. *cons.* 3
575. per terminos usufructuarii hujusmodi jurium, & emo-
lumentorum ad vitam, ut finito usufructu, teneatur emo-
lumenta percepta restituere tanquam sortem, considera-
to solùm usufructu in ea commoditate, seu fruitione me-
dii temporis, adinstar usufructus pecuniæ sive bonorum,
quæ usu consumuntur; Et nihilominus absolutum est,
longè potentius esse jus usufructuarii quam Viri in extra-
dotalibus, quia ille percipit jure suo, iste verò jure alie-
no, & simplicis administrationis, secum ferentis hujus-
modi licentiam, & utilitatem, ex sola tacita, & præ-
sumpta Domini voluntate.

Atque in idem conserunt, quæ in fortioribus etiam ter-
minis habentur de imputatione per filios facienda in legiti-
4 mam fructuum ex censibus vitalitiis, vel officiis vacabili-
bus, ad paternam hæreditatem spectantibus perceptorum,
ut in Romana fideicommissi de Marianis pro Alicorna *sub*
tit. de legitima, seu detractionibus; Ideòque doctus Judex su-
per jus nullam difficultatem habebat, quæ solùm erat in or-
dine ad extradotalia, circa fructus locorum Montium non
vacabilium, aliorumque bonorum fructiferorum, quorum
proprietas salva remanebat, stante quod ex parte mulieris
prætendebatur, illos in æquipollenti adhuc extare, tan-
quam investitos in census, & alia bona ad favorem Viri,
qui exinde locupletior remanebat, quos virum non facere
suos probant superius allegati, & super quibus, me appro-
bante honesta emanavit concordia.

Quo verò ad fructus illorum locorum Montium vacabi-
lium, quæ dotalia erant, discerni non poterat, an essemus
in terminis text. *in l. usufructu ff. soluto matrim. & l. si convenerit ff. de pact. dotal.* per quos disponitur, fructus, vel emolu-
menta ex vitalitiis juribus uxoris percepta, soluto matri-
monio restituenda esse tanquam sortem; Vel potius esse-
mus in casu text. *in l. dotis fructum vers. Si usufructus, ff. de*
jur. dot. in quo disponitur, maritum soluto matrimonio, fru-
ctus, & emolumenta percepta ex usufructu, vel juribus vita-
litiis uxori competentibus, non teneri restituere, sed suæ sa-
tisfacere obligationi, si restituat ipsum usumfructum, sive
ipsum jus dictorum emolumentorum productivum, quate-
nus adhuc extet, & duret.

Istarum autem legum contrarietatem nostri scribentes
communiter conciliant, cum ea distinctione, quod aut
in dotem dati sunt principaliter ipsi fructus, seu emolu-
menta, & procedat jura primo loco allegata, ut fructus
restituantur tanquam sors, aut datum est ipsum jus usus-
fructus, seu percipiendi annua emolumenta, & proce-
dant

dant jura secundo loco allegata pro non restitutione, ut
post antiquiores Barb. *in d. l. usufructu ff. sol. matrim.* Thes. *l.*
3. *q. for.* 41. plenè Rot. apud Merlin. *dec.* 483. *num.* 5. & 6.
ubi luculenter & doctè iste articulus examinatur, ideò-
que ista videtur potius quæstio facti, & applicationis quàm
juris, an scilicet in una vel altera distinctionis parte ver-
saremur.

In casu autem, de quo agebatur, non poterat ex facto
percipi, in qua distinctionis parte versaremur, quia nul-
la specialis conventio super hujusmodi bonorum specie le-
gebatur, cum simpliciter mulier, sub generica dispositio-
ne, omnia bona jura, quæ tunc habebat in dotem dede-
rit; Unde propterea in casu ambiguo, ubi scilicet incer-
tum est, an uno vel altero modo talia jura data sint, re-
currendum esse ad conjecturas, & præsumptiones, benè
aliis allegatis habetur apud Merlin. *d. dec.* 843. *n.* 12.

Inter conjecturas autem, & præsumptiones, ea fortis
& frequens videtur, resultans ex conjugum qualitate, di-
ctorumque jurium, aliorumque bonorum quantitate, cum
regula vulgari, quod ex pretii quantitate desumitur con-
trahentium voluntas, & quid in contractum deductum sit;
Si enim conjugum conditio est talis, quod hujusmodi ju-
rium emolumenta, unita cum aliorum bonorum dotalium
fructibus, matrimonii onera adæquent, sive parum exce-
dant, itaut dici non valeat, solum usumfructum dicto-
rum fructuum seu emolumentorum esse matrimonii oneri-
bus adæquatum, & tunc sine dubio præsumendum est,
hujusmodi jura censeri data ad formam text. *in l. dotis*
fructus ff. de jur. dot. ut scilicet non ipsa emolumenta tan-
quam sors in dotem data censeantur, sed ipsum jus illorum
productivum, quod solùm restituere sufficit.

Aut è converso dicta emolumenta sint in magna quanti-
tate, & talia, quod illorum sola fruitio, juncta cum fru-
ctibus aliorum bonorum, matrimonii oneribus præponde-
ret, & tunc secus; Et casus est dubius, tunc præsumptio
assistere videtur magis viro, quàm uxori, ut potius ipsum
jus, quam ipsa emolumenta data censeantur, ut probare
videtur text. *in d. l dotis fructuum vers. si usufructus*, ibi,
& nisi appareat aliud putare seipsum jus in dotem esse, non
etiam fructus, & observat Menoch. *l.* 3. *præs.* 9. *n.* 8. qui ad
id allegat Joannem Andream ad Speculatorem, quantum
videre potui id non asserentem; Et sic in summa conclu-
debam, istam esse quæstionem facti, juxta ejus circum-
stantias, pro judicis prudenti arbitrio terminandam.

Incidenter verò, ad docti Judicis satisfactionem potius,
quam ad causæ necessitatem, cum præmissa omnia proce-
dant, ubi loca Montium vacabilia, sive officia, vel alia
hujusmodi jura vitalitia viro dantur in dotem ad solam frui-
tionem, sive emolumentorum perceptionem, ipsius jure
substantiam ejusdem mulieris persona adhuc remanente, &
perserverante.

Assumpta fuit disputatio, quid ubi eadem jura formaliter
5 viro dentur, itaut Principis seu proprietarii, vel alterius,
ad quem pertinet, accedente consensu, illa in ipsum vir-
um transferantur, atque in ejus persona, per actum cujus-
dam novæ creationis, ut dici solet, intestentur; Quid
scilicet soluto matrimonio veniat restituendum, & cujus
damno seu periculo ejusdem officii vel juris vacatio seu ex-
tinctio cedat; atque ex cujus persona, an scilicet ipsius
viri, vel mulieris, hujusmodi vacatio sequi dicatur.

In hoc autem, spectandam in primis esse dicebam par-
6 tjum voluntatem, quia clara accedente, aliud non est in-
quirendum juxta terminos textus *in l. ille aut ille, ff. de le-*
gat. 3. *cum concordan.* Unde si in faciem viri officia vel lo-
ca Montium, & similia descripta sunt, eo animo, & in-
tentione, ut persona viri solùm demonstrata sit, remanen-
te duratione utilitatis penes mulierem, & tunc damnum,
seu periculum vacationis erit mulieris, cujus in effectu erat
officii vel alterius juris vacabilis dominium; Eo modo quo
practicamus quotidiè in vacationibus seu cessationibus of-
ficiorum, locorum Montium, societatum officii, & cen-
suum vitalitiorum, quorum dominium est unius, vitæ au-
tem periculum in alterius penitus extraneæ personæ nomi-
ne apponi solet, juxta distinctiones de quibus in proposito
officiorum *hoc eodem tit. disc.* 1. & in aliis; Atque tali casu
circa restitutionem à viro de perceptis faciendam, proce-
dendum etiam videtur cum eadem superius tradita distin-
ctione usufructus, vel similis rei, quæ residens persona
mulieris, viro in dotem tradatur.

Nisi quoad vacationem intret ratio confidentiæ, quod
7 scilicet Princeps tradere voluerit officium mulieri, ut ista
donec vixerit commodum consequatur, sed ob ejusdem
officii qualitatem non aptam in muliebri sexu residere, illud
concessum sit sub nomine viri, quia ipso naturaliter vel ci-
viliter moriente, tunc ex ejusdem Principis tacita, seu præ-
sumpta voluntate, vacare non dicitur, sed in alterius ma-
sculi persona, cum eodem confidentiæ titulo admittenda est
situatio, donec mulier vivat, ut benè in his terminis habe-
tur apud Capyc. Latr. *dec.* 182. ex rationibus ibidem dedu-
ctis, quamvis valdè remotis.

Quibus magis proximè addi possunt, quæ habemus in ma-
teria pensionum Ecclesiasticarum, quę super beneficiis His-
paniarum quotidiè per Papam reservantur ad favorem Ita-
lorum, vel Romanæ Curię Curialium; Ex privilegiis enim, 8
nec beneficia, nec pensiones in Hispaniis haberi possunt ab
aliis, quàm à naturalibus, unde propterea usus inolevit,
quod pensiones per Papam reservantur super illis beneficiis
ad favorem unius Hispani confidentiarii nudam nomen
præstantis, vulgò nuncupati *testa di ferro*, ad commodum
tamen alterius, cui Papa gratificari voluerit, & cujus per-
sona spectatur, itaut, naturaliter vel civiliter moriente
Hispano reservatario, non per hoc pensio extinguatur, ut
plenè aliis allegatis habetur in Toletana pensionis 15. Ja-
nuarii 1646. coram Dunozetto *inter suas dec.* 761. repetita
apud Dian. *par.* 8. *res.* & latius explicatum habetur in sua
materia *sub tit. de pensionibus*.

Prout etiam in Italia datur casus hujusmodi confiden- 9
tiariæ reservationis, quia nempè volens Papa uni gratificari,
qui sit incapax pensionis, illam reservat sub nomine ca-
pacis, ad commodum tamen & utilitatem ejus, qui gratifi-
cari voluit, juxta casum positum per Buratt. *dec.* 724. 791.
& 835. in quarum ultima firmatur, id solùm admittendum,
quatenus scientia & voluntas saltem tacita accedat Papæ,
ex cujus defectu, recedendo à duabus præcedentibus, firma-
tur contra prætendentem commodum, & de qua materia
pensionis confidentiariæ in Italia habetur præsertim actum
in Imolen. pensionis *sub tit. de pension.*

Ex qua ratione, idem quod de officiis ob Principis vo-
luntatem dicitur, adaptabile dicebam quoque usufructui,
Societati officii, vel censui vitalitio, quoties proprietarii,
vel Officialis seu debitoris voluntas accedit, quia nulla di-
gnosci videtur ratio differentiæ, nisi facti circumstantiæ
suadeant in fraudem usurarum, ac ad evitandum pericu-
lum, per calidum creditorem ita conventum esse, quod ex
facti qualitate judicandum est.

Aut formaliter, & verè officium sive usufructus vel 10
aliud jus vitalitium, & de consensu Principis, sive pro-
prietarii, vel alterius interessati, substantiatur in perso-
na viri, & tunc per istius, non autem per mulieris cessa-
tionem vacatio sequi dicitur, juxta dispositionem text. *in l.*
2. *ff. de novationib.* Barb. *l. usufructus ff. soluto matrim. num.*
40. & cæteri apud Castill. *de usufructu c.* 69. *num.* 7. Salgad.
in labyr. p. 1. *c.* 43. *num.* 24. & *seqq.* Merlin. *dec.* 843. cùm per
illius cessationem hujusmodi jura cessare dicantur, in cujus
persona ipsius juris substantia residet, non autem illius, cu-
jus sit commoditas, vel utilitas, ut latius habetur *sub tit. de*
pension. & sub altero de societatibus officii.

Atque tali casu, ad effectum restitutionis, dicebam, mihi
videri, non esse restituenda emolumenta percepta, quia ea
vir accepit, non tanquam dotalia, sed tanquam sua, neque
restituendum esse ipsum jus, cujus durat jo dari potest, casu
quo matrimonium morte mulieris, vel ex divortio dissol-
vatur, sive etiam matrimonio constante, alter restitutionis
casus eveniat.

Cum tunc dos dicatur consistere in ea quantitate, quam 11
dicti officii seu juris valor, attento tempore hujusmodi trans-
mutationis importaret, regulandus, vel juxta unam opinio-
nem (meo judicio minus veram) juxta computationem tex.
in l. hæreditatum, ff. ad l. falcidiam, vel juxta alteram verio-
rem, peritorum judicio, & prout hujusmodi jura attento
eo tempore, attentisque particularibus facti circumstantiis,
vendi seu æstimari solebant, ex deductis *supra in Rom. loco-*
rum montium de Oricel. disc. 30. quia in effectu videtur dictum
jus ita datum æstimatum vera æstimatione, itaut insit ille
actus occultus emptionis & venditionis, qui in bonis, quæ
in dotem æstimata dantur, subintelligitur; Et hanc dixi mi-
hi videri veritatem, circa theoricam in abstracto, absque eo
quod certa, & determinata regula seu decisio cadat in con-
creto, cum ut supra, totum pendeat ex singulorum casuum
particularibus circumstantiis, ex quibus contrahentium
voluntas desumenda est.

JA-

JANUEN. LEGATI AD INTERROGATIONEM SUPPRESSIS NOMINIBUS.

Responsum pro veritate.

Legatis locis Montium vacabilibus, vel similibus juribus vitalitiis, an veniant fructus decursi in vita Testatoris.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Fructus decursi in vita testatoris debentur legatariis.*
3 *Contrarium.*
4 *Distinguitur.*
5 *Fructus censuum habentur tanquam debitum sortis stans de per se.*
6 *An ex fructibus censuum debeatur interesse.*
7 *Redditus vitalitii decursi in vita defuncti non debentur legatariis.*
8 *Sors census vitalitii demortua dicitur, & repeti non valet.*
9 *Testator mandans solvi redditus annuos legatariis non dicitur legasse decursos vita sua.*

DISC. XXXVI.

1 TEstatur possidens quædam loca Montium vacabilia, seu annuum redditum vitalitium super vectigalibus & juribus Reipublicæ Venetæ, sub diversarum personarum nominibus cantantia, & sub quarum vitæ periculo acquisivit, ut frequenter etiam in Urbe in officiis, & locis vacabilibus practicatur, dictos redditus legavit diversis personis, quæ prætendere cœperunt, sibi etiam deberi fructus sive annualitates in vita Testatoris decursas & non exactas; Unde orta inter eos, & hæredes extrajudiciali controversia, utriusque partis nomine pro veritate interrogatus.

Respondi primo aspectu pro legatariis respondendum videri per text. *in l. nomen debitoris ff. de leg.* 3. ubi deciditur, quod sub legato nominis debitoris, veniunt etiam usuræ decursæ in vita Testatoris, per quem text. Paulus de Castro *in l. si tibi homo, §. cum servus ff. de leg.* 1. *num.* 3. dicit consuluisse, quod legata sorte, quam quis habebat super Montibus Florentiæ, vel Venetiarum, censetur etiam legasse fructus, vel usuras vivente Testatore decursas, quæ auctoritas videtur individualis, & Castrens. sequuntur Alex. *ibid. n.* 8. Jas. *n.* 1. & alii deducti per Surd. *dec. n.* 18.

In contrarium tamen dixi mihi videri veritatem, quoniam auctoritates prædictæ procedunt in usuris, seu accessionibus crediti pecuniarii, mutui vel impræstantiæ naturam retinentis, & per creditorem repetibilis, itaut veniant sub nominibus debitorum, de quibus propriè loquitur text. cum tali casu hujusmodi fructus dicantur omninò accessorii; In pluribus enim locis practicatur, quod publicum banchum, vel pius locus recipit pecunias sub quadam specie mutui, vel depositi, solvendo deponentibus quandam fructuum, seu usurarum moderatam quantitatem pro tempore quo pecuniam retinent, habita ratione ad majus emolumentum, quod ex hujusmodi pecuniæ retentione & trafico reportant (quod an licitè fieri possit necnè, utpotè extra casum, non censui examinandum) ut præsertim practicare solet Bancum Insignis Hospitalis Sanctissimæ Annuntiatæ Neapolis, & in his terminis benè procederet legatariorum prætensio.

Sed ubi agitur de annuis redditibus legitimè constitutis sub titulo census vel simili, itaut sors, quæ pro eis soluta est, non sit repetibilis, neque depositi vel mutui naturam retineat, sed potius dicatur pretium illius juris exigendi annuam præstationem; Et tunc fructus, sive annualitates hujusmodi, non dicuntur accessiones, neque sub usurarum nomine veniunt, sed reputantur tanquam species sortis stantis de per se, itaut quot sunt anni, tot sint credita, Merlin. *dec.* 585. & 663. alias *dec.* 3. *n.* 6. & *seqq. dec.* 281. *n.* 4. & *seqq. p.* 8. *rec.* Idque etiamsi ageretur de censibus vel redditibus perpetuis non redimibilibes, nisi mediante ejusdem prætii restitutione, quia interim sors dicitur demortua, neque acquirens redditum dicitur ejus creditor, sed solùm consideratur tanquam pretium à venditore restituendum, quatenus rem venditam in vim pacti de retrovendendo redimere velit, ut benè dictis auctoribus declaratis firmant Franc. *dec.* 254. *n.* 9. & *seqq.* Castill. *decis.* 4. *n.* 13. & *seqq.* Mastril. *dec.* 115. Hodiern. ad Surd. *dec.* 88. *n.* 5. Cens. *de Cens. q.* 72. *n.* 28. Duard. *cod. tract. in princip. q.* 26. *n.* 75. & §. 3. *q.* 19. *n.* 12. De Marin. *res.* 10. *volum.* 1. Mantic. *dec.* 14. *num.* 7. firmante sub legato census non venire fructus decursos in vita Testatoris.

Adeòque tenaciter dictam propositionem veram habent DD. dictos scilicet annuos redditus non reputari accessiones, & veros fructus, sed considerari tanquam sortem stante de per se, quod plerique, præsertim Regnicolæ, licèt tanquam absolutam teneant opinionem, ut non dentur fructus fructuum, neque usuræ usurarum, attamen ex hujusmodi annualitatibus, quas vocant tertias, pro constanti tenent, & practicant, dari usuras sive interesse, licitèque converti posse in sortem principalem, & constitui novum censum sive redditum aliorum fructuum productivum, quod tamen Curia Romana non recipit, ut habetur in sua materia *sub tit. de Censib. & in altero de usur.* 6

Longè clarius in hujusmodi juribus, seu redditibus vitalitiis, in quibus sors, neque tanquam pretium amplius existit, neque illius probabilis spes pro casu redemptionis viget, nam quod ab initio solvitur, consideratur tanquam pretium aleæ, & spei rehabendi majorem sortis quantitatem, diminutè exigendam in tot annis, quot acquirentis vita importabit, sub periculo consequendi parum vel nihil, ob mortem brevi contingentem, & per quod compensatur illa major utilitas, quæ ex longæva vita reportatur, ut benè in terminis census vitalitii, ut ejus sors omninò demortua sit absque illa spe repetitionis, quæ viget in censu perpetuo, Leotar. *de usur. q.* 49. *n.* 7. Rovit. *in prag.* 2. *de Censib. n.* 4. qui alios allegant, & rationes expendunt. 7

Hæc procedere dixi generaliter, sed fortiùs in casu, de quo agebatur, quia testator non reliquerat hujusmodi redditus, seu jura directè legatariis, itaut transeunte in eos illorum dominio, dici posset, accessoriè & consequutivè transire fructus decursos, & non exactos in vita testatoris, Mantic. *dec.* 14. Cenc. *de cens. q.* 72. *n.* 28. Sed mandaverat quibusdam exequutoribus, quos in Civitate Januæ nuncupant fideicommissarios, ut hujusmodi annuos redditus exigerent, & legatariis distribuerent, & sic legatum non consistebat in ipsius juris exigendi substantia, sed in singulis annuis distributionibus, itaut tot essent legata, quot sunt anni, undè casum dicebam indubitatum pro hærede contra legatarios. 8 9

ROMANA LOCORUM MONTIUM DE ALVERIS.

PRO ABB. ANGELO LANA ET CONSORTIBUS.

CUM CREDITORIBUS GASPARIS ALVERI.

Casus disputatus coram A. C. resolutus pro creditoribus.

De locis montium subrogatis in locum rei alienatæ, & cum eisdem vinculis quibus ipsa res subjacebat: Si tertiò resignata fuerint, quale jus ad illa habeant Creditores resignantis.

Et de cessione vel hypotheca commoditatis in feudis vel aliis alienari vel hypothecari prohibitis, quid importare dicatur, & an hoc jus sit exercibile contra tertium, & postquam ipsa res desiit esse de dominio debitoris vel cedentis.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Loca Montium quando subrogata loco rei subjaceant eisdem vinculis.*
3 *Regulariter transeunt libera in resignatarium.*
4 *Ubi prohibitioni legis accedit etiam prohibitio hominis, alienatio est ipso jure nulla.*
5 *De prohibitione alienandi, vel obligandi bona jurisdictionalia, & an capiat etiam impositiones censuum.*
6 *An dicta prohibitio capiat alienationem commoditatis.*
7 *De dictæ commoditatis alienatione vel hypotheca in prohibitis.*
8 *An dictæ commoditatis cessio vel hypotheca sit exercibilis contra tertium possessorem titulo singulari.*
9 *Explicatur natura seu ratio dictæ commoditatis, & quid ejus ratione acquiratur, cessionario vel creditori.*
10 *Fructus quando cadant sub hypotheca, cui res affecta est.*
11 *Quod jus competat in feudis, creditoribus sine assensu.*
12 *De distinctione feudi, vel emphyteusi ad effectum commoditatis.*

DISC.

DISC. XXXVII.

1 GAspar Alverus possidens Castrum dirutum jurisdictionale nuncupatum *Castel Romano*, suorum majorum fideicommisso subjectum, cum strictissima prohibitione alienationis, & hypothecæ, illud cum Beneplacito Apostolico vendidit Cardinali Sacchetto pro scut. 60. m. quorum pars erogata fuit in extinctionem æris alieni ipsius venditoris, altera pars destinata fuit multiplico usque ad integri valoris suppletionem pro reintegratione fideicommissi, & residuum in summa scut. m. investitum fuit in loca montium, prævia per Papæ chirographum derogatione quibuscumque fideicommissis, dictique castri liberatione à quibuscumque hypothecis, oneribus & vinculis, quæ omnia Papa transtulit in pretium, tam remanens, ut supra in loca montium investitum, quàm alterum ex multiplicio adæquandum, itaut pretium, in omnibus loco rei subrogatum remaneret; Cùm autem idem Gaspar loca montium ex dictis scut. 20. m. comparata, cum dictis vinculis, mediante resignatione, pro modico pretio scutorum circiter 25. pro quolibet, juxtà naturam vinculatorum, alienasset in Lanam, & alios, post hæc alii ejus creditores, dictos locorum montium possessores coram A. C. molestarent cum remedio associationis in vim clausulæ constituti, vel pacti de capiendo adjecti in ipsius castri obligatione.

Pro dictis possessoribus scribens, dicebam, loca montium, de quibus agitur, ex chirographo, esse quidem in omnibus subrogata loco castri, unde admittebam illa subjacere omnibus illis oneribus, vinculis, & hypothecis, quæ ad ipsum castrum competerent, quatenus istud in reos conventos distractum fuisset, perindè ac si ipsi essent dicti castri possessores, quod in locis montium emptis ex pretio castri alienari de ordine Congregationis Baronum, in specie dixit aliquando Rota præsertim *decis.* 3. 43. & 171. *part.* 1. *recent.* & sæpè ad materiam Bullæ Baronum *sub tit. de feud.* 2

Verùm ultra vincula in ipsis litteris expressa, aliud prætendi non poterat, quia loca montium de peculiari eorum natura & privilegio tàm ex intentione juris communis, quàm ex motu proprio Urban. VIII. *ex const.* 154. aliud non recipiunt vinculum, nisi illud, quod in ipsis litteris patentibus exprimitur, ut per Grat. *discept.* 730. *n.* 48. Cenc. *de cens. q.* 26. *n.* 13. Merl. *n. de pign. l* 2 *tit.* 1 *q.* 14. *n.* 23. *decis.* 77. Novembris 1660. §. Injustitia contra Bevilaqua edita in causa de qua *hoc eod. tit. pro Franconio disc.* 26. 3

Quare punctus in eo consistebat quid dicendum esset, si ipsum castrum ab Alvero absque liberatione vinculorum, cum ejus intrinsecis vinculis, & oneribus distractum esset in dictorum locorum montium emptores, qui essent illius tertii possessores, an scilicet, & quæ actio actoribus competeret contra eos.

Et nullam competere dicebam, quia dictum castrum erat cujuscumque hypothecæ generalis vel specialis incapax, itaut creditores, nullum jus reale de super haberent, tam ex ratione fideicommissi, cui subjacere supponebatur habentes strictissimam & expressam prohibitionem alienationis latissimè sumpto vocabulo, sub qua venit etiam hypotheca, cujus specialis, & expressa prohibitio quoque supponebatur, ideòque de jure dubitandum non erat de nullitate actus, & rei incapacitate, etiam pro vita fideicommissarii, nam quoties prohibitioni legis, accedit etiam prohibitio hominis, ne ista stare videatur otiosa, & inanis, operatur hunc effectum, juxtà conclusionem hodie receptissimam, amplius testimoniis non indigentem de qua non semel *in sua materia sub tit. de fideicom.* Quàm etiam, quia tractabatur de castro Jurisdictionali, quod ex Constitutionibus Clemen. VIII. Pauli V. & Urb. VIII. nullatenus alienari vel alicui oneri subjici potuit absque beneplacito Apostolico, quas Constitutiones, procedere etiam in impositione census, expresè declaratum fuit in Constitutione 65. Urb. VIII. de qua Rot. *dec.* 211. & 328. *p.* 5. *rec. & in aliis*, ideòque dicti creditores habere non poterant in subrogato, plus juris quàm in principali, ex vulgari axiomate subrogatorum, de quo Barbos. *axiom.* 213. Greg. *dec.* 215 &c. 4 5

Neque obstare videbatur unicum objectum, quod scilicet sub creditorum hypotheca, saltem veniret dicti castri commoditas, quoniam istam conclusionem procedere insinuabam, qui concurreret solùm obstaculum resultans à fideicommisso, ex privata prohibitione fideicommittentis, secùs autem concurrente altero Constitutionum Apostolicarum, quæ in hac materia nimis latè & rigorosè disponunt, ut præsertim constat ex dictis Constitutionibus Clem. & Urban. & ex alia ejusdem Urbani la 151. & strictiùs ex Constitutione Innoc. per Alex. VII. innovata, ex quibus liquet, omnem & quamcumque speciem contrahendi, directam & indirectam prohibitam esse, itaut per generalem prohibitionem cujuscumque contractus, ac etiam tractatus, prohibitum quoque videatur id quod respectu commoditatis etiam in feudis, & aliis boni alienati prohibitis permissum, ut proximè infra. 6

Prætereà quatenus pertinet ad dictam conclusionem super alienatione commoditatis etiam in feudis, & aliis prohibitis, derivatam ex theor. Bart. *in l. si is qui, §. usus fructus, ff. de pign. & l. Codicillis §. instituto num.* 4. *ff. de leg.* 2. & de qua Specul. 2. *p. tit. de primo decreto, §. 3. incip.* Restat. *nu.* 8. *circa med. vers. Item in Vassallo, cum quibus transeunt cæteri communiter*, congesti per Rosenth. *de feud. c.* 9 *concl.* 9. *num.* 1. & *concl.* 10. *n.* 5. Barb. *in l. usufructu n.* 15 *ff. solut. in matr.* Giurb. *ad consuet. Messan. c.* 1 *gl.* 1 *p.* 1. *n.* 110. Amichang. *q. feud.* 18. *n.* 10. & *seqq* & Rot. *in Romana Salviani* 17. *Aprilis* 1643. & *latius* 9. *Decembris* 1644. *coram Cerro, quarum prima est decis.* 238 post Zacch. *de oblig. n.* 5 & *dec.* 57 post Merlin. *de pignor.* & 167. *p.* 9. *rec. cum aliis in Rom. seu status Ecclesiastici infeudationum, & in Tiburt. Castrarum sub tit. de feud. disc.* 61. & 62. circumspectè procedendum esse, neque ita generaliter, & indefinitè illam capi debere; Procedit enim donec ipsa bona possidentur per ipsum debitorem hypothecantem, seu ejus hæredem & successorem universalem, quem afficit etiam eadem actio seu obligatio personalis, quæ afficiebat personam principalis debitoris, ab hærede in omnibus tanquam eamdem repræsentatam. 7

Secus autem ubi res transiit in tertium titulo singulari translativo dominii, quia tunc ista commoditas nullius remanet operationis, neque creditori datur actio contra tertium exercibilis, ut optimè Specul. *d. tit. de primo decreto, §. tertio restat, n.* 8 *circa med.* ibique Jo. Andr. *in add. litt. B. ad quem locum se remittit*, idem Jo. Andr. ad eumd. Spec. *p.* 4. *in rubr. de pign. n.* 30. *lit. G*, benè Afflict. *in Const. Regni incipientes si quis post item nu.* 18. Cenc. *de cens q.* 19. *n.* 27. *in fin.* Salg. *in labyr. p.* 3. *c.* 15. *n.* 25. & declaravit Rota quam vis subobscurè in Romana Census 8. Junii 1654. coram Bichio, quidquid priùs dixerit in dicta Romana Salviani coram Cerro, & Tusculana Salviani 22. Maii 1654. coram Zarata, quia verè assumptum in dictis decisionibus contentum non videtur totum, ut latius habetur deductum in dicta Tusculana *sub tit. de emphyt.* 8

Viva etenim ac nimis evidens hujus assumpti ratio ea videtur, quod cõmoditas in proposito, non consideratur tanquam jus afficiens ipsam rem ejusque substantiam, quia stante prohibitione, dicitur incapax hujus oneris, seu vinculi, à quo remanet omninò libera, sed consideratur tanquam nudum factum merè personale, respiciens rei fructus, & emolumenta, tanquam bona libera, & indifferentia, ab ipsa re separata, ipsique personæ cedentis annexa, quia lex fingit, ut eo ipso, quod fructus percipiuntur, in ipso instanti perceptionis, tanquam ab ipsa re prohibita separati, efficiantur de bonis liberis & indifferentibus debitoris, seu cedentis, cujus vice & nomine, cessionarius vel creditor hypothecarius, tanquàm ejus procurator in rem propriam eos capit, seu ejus hypotheca illos afficit, ut constat apud Rosenth. & alios allegatos, & benè Aponte *cons.* 34. *nu.* 8. *cum seqq. vol.* 1. & est ratio, ob quam salvantur quotidiè practicatæ cessiones commoditatis pensionum Ecclesiasticarum mediante pecunia sine beneplacito Apostolico, absque labe simoniæ, ut in sua materia *sub tit. de pension.* præsertim in Albanen. pensionis. 9

Ut autem istos fructus seu commoditatem, cessionarius vel creditor capiat tanquam bona sui debitoris vel cedentis, omninò necessarium est, ut nascantur & existant in dominio sui auctoris, nam aliàs est impossibile, cùm hæc nativitas dari non possit absque dominio ipsius res tanquam causæ fructuum productivæ; Atque de jure est impossibile, ut dominium rei sit unius, & fructus nati post dictam dominii translationem sint alterius, juxta text. claros *in l.* 1. §. *cum prædium, & l. Paulus in princip. ff. de pign.* quæ jura doctè in proposito allegantur per Jo. Andr. ad Spec. ubi supra *tit. de primo decreto*, quod etiam probatur *in l potior §. de futura, ff. qui potior. in pign.* ubi gl. communiter approbata per Bart. Salic. & alios ibidem, ac cæteros, de quibus Merlin. *l. l.* 1. *controv.* 24. *n.* 5. & alter Merlin. *de pign. l.* 2. *q.* 51. *n.* 48. & *seqq. q.* 53. *n.* 27. & *habetur supra in Romana de Valtrinis ad materiam officiorum disc.* 11. 10

Atque

Atque antiquitus in utriusque Siciliæ Regnis, præsertim in nostro citeriori, id erat receptissimum, & quotidianum quia creditoribus sine assensu, nullum jus, nullamque actionem habentibus ad feudum, ex dicta theorica Specul. *loc. cit.* dabatur facultas habendi istam commoditatem, quam ibi tenutam dicebant, de qua loquuntur Afflict. *loc. cit.* Apont. *d. cons. 34. n. 8. cum seqq. vol. 1.* Amichang. *d. q. feud. 18. n. 50 cum seqq.* ex traditione Bart. *in l. si finita, §. si de vectigali, ff. de damn. infect.* ubi Jas. *n. 16.* Castr. *n 6.* & cæteri, quæ tamen hodie per prohibitionem Regiam recessit ab aula, sed solùm talibus creditoribus consulitur de remedio implorandi officium Judicis, ut feudatarium vel ejus hæredem cogat in actione personali ad vendendum feudum, ut de illius pretio tanquam allodiali & effecto libero istis creditoribus satisfiat, ut per Franch. *dec. 704. & alios.*

Absolutum autem dicebam, absque principio dubitandi, quod unum, vel alterum remedium sit solùm exercibile ad rem possessam ab ipso debitore vel ejus hærede universali, non autem à tertio possessore, quem non afficit actio personalis, sed solùm actio realis ipsi rei infixa, unde ad istum effectum omnino necessarium est, ut hypotheca ipsam rei substantiam afficiat, quod stante prohibitione dari non potest, & hanc dicebam videri genuinam veritatem.

Ad distinctionem autem in proposito traditam in dict. Romana Salviani coram Cerro, & in dicta Tusculana Salviani coram Zarata inter concessionem hæreditariam, vel ex pacto & providentia, satisfactum est in dicta Tusculana *sub tit. de emphyt.* ubi ostenditur in hoc videri fortè procedi cum aliquo æquivoco; Substulit autem hanc controversiam nova prætensio uxoris ejusdem Gasparis agentis ad hæc loca montium in exclusionem utriusque partis pro ejus dote, pro qua in vim *auth. res quæ*, actionem habebat, non obstante fideicommisso, unde ita cessat totus dictus discursus.

ROMANA SALVIANI PRO STEPHANO PALLAVICINO CUM JULIANO ORICELLARIO.

Casus disputatus in Congregatione Montium, & resolutus pro Juliano.

De motu proprio Urb. VIII. super libero transitu locorum montium in resignatarium, quando locum habeat, & quomodo sit intelligendus.

An super locis montium competant Salvianum, vel alia interdicta possessoria, ut in aliis bonis: Et quid in eis operetur clausula constituti.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Super locis montium non exequuntur mandata aliorum Judicum, nisi cum licentiæ Thesaurarii.*
3 *De motu proprio Urbani VIII. locis montium quod disponat.*
4 *An super locis montium competat Salvianum.*
5 *In bonis prohibitis adhuc cadit hypoteca super commoditate.*
6 *Libertas locorum montium resultat etiam de jure & ex ipsorum natura, de ratione.*
7 *An constitutum transferat possessionem locorum montium in constitutarium, suosque effectus operetur.*
8 *Loca montium dicuntur possideri ab eo, in cujus faciem cantant.*
9 *In feudis non datur simulatio.*

DISC. XXXVIII.

1 INter bona spectantia ad fideicommissum ordinatum ab Honoratio Oricellario seniore, ac possessum per Horatium juniorem, sive Aloysium ejus filium ex forsan collusiva caducitate adversus patrem volentem intentata, adsunt quædam loca montium, quæ prædicti Horatius & Aloysius refignarunt cum vinculo fideicommissi predicti, ad favorem Philippi de Aste illorum creditoris scut. circiter 1500. non tamen in solutum, & jure domini, sed in pignus & loco cautionis; donec de eorundem fructibus satisfieret, itaut eorum augumentum vel decrementum, resignantium, non autem resignatarii commodo vel respectivè damno cederet, Cumque Philippus in parte ex dictis fructibus satisfactus, in solo residuo scut. circiter 750. creditor esset, Julianus alter Horatii filius, hanc summam solvendo, ea sibi resignari obtinuit cum eadem lege; Quia verò Horatius obtinuerat Apostolicum indultum obligandi bona fideicommissi prædicti in summa scut. 8. m. dictique indulti vigore quandam pecuniarum summam habuerat ad cambium à Stephano Palavicino, hic pro dicti crediti, in tempore etiam anterioris, assequutione, obtinuit ab A. C. in vim interdicti Salviani immitti ad loca montium prædicta, contra Philippum, & successivè contra Julianum, in quem hac lite pendente ut supra fuerant 2
resignata, Verùm quia super locis montium, quorumcumque judicum sententiæ, & mandata exequi non possunt, nisi cum licentia Thesaurarii Generalis, qui in casibus dubiis, votum Congregationis montium semper exquirere solet; Idcircò remisso negotio ad Congregationem prædictam.

Assumpta desuper disputatione, rei conventi defensores unicè insistebant super motu proprio Urb. VIII. edito de anno 1629. impress. in Bull. Const. 154. per quem explicitè declaratur, omnes, & quascumque privatorum conventio- 3
nes super locorum montium obligatione, hypotheca, vel quocumque alio vinculo, vel nexu, afficere quidem ipsos contrahentes quoad obligationem personalem, ac actionem ad interesse, nullatenus verò in ipsa loca Montium, neque super eis aliquod jus acquiri, nisi de licentia Pontificis, vel Officialium ad id deputatorum, ad quos pertinet conficere litteras patentes, in quibus talia vincula, vel opera exprimi debeant, adinstar officiorum, in quibus in eodem motu proprio declaratur, nullum jus ex privatis conventionibus quæri, nisi decretum, seu beneplacitum Apostolicum accedat.

Ex quo motu proprio, Curiæ opinio est, libertatem omnimodam hujusmodi locorum montium resultare, itaut omnino libera transeat in resignatarios, præterquam à vin- 4
culis in litteris patentibus expressis, unde tam ad incompetentiam dicti remedii ob defectum hypothecæ, sine qua non datur Salvianum, quam ad possessoris omnimodam securitatem inferebant, non curatis firmatis per Rotam. *dec. 29.* post Pacis. de Salv. & per Grat. *discep. 943. n. 22. & seq.* Super competentia Salviani, etiam ad loca montium, quasi quod id procederet antequam dictus motus proprius emanaret, non autem posteà.

Scribens in contrarium pro actore, dicebam punctum difficultatis consistere in secunda exceptione securitatis resignatarii, seu transitus liberi; Ista siquidem non subsistente, parvifacienda erat prima exceptio incompetentiæ Salviani, quoniam licèt in hujusmodi bonis differentibus in commercio sine Principis, vel alterius licentia non existentibus, non detur hypotheca, neque ex facto privatorum jus reale quæ ratur, adhuc tamen exercibilis est hypotheca, & successivè exceri possunt remedia ejus vigore competentia, ad illorum commoditatem, quę tanquam quid sepa ratum ab ipsa re, & non tangens ejus substantiam, sed inhærens personæ debitoris, cadit sub commercio, & hypotheca, Unde propterea nil prohibet, Salvianum, vel aliud remedium exerceri posse, non ad ipsorum locorum proprietatem, seu substantiam, itaut jus in re acquiratur, sed ad dictam commoditatem; Adinstar eorum quæ in feu
do, emphyteusi pactionata, & similibus habemus, ex de- 5
ductis *dec. 167. par. 9. rec.* & sæpius *sub tit. de emphyteusi*, præsertim *in Tusculana Salviani*, ac etiam *sub tit. de feudis in Romana, seu Status Ecclesiastici infeudationum, in Tiburtina Castror. disc. 61. & 62. & in aliis*; Ideòque stant benè simul, ad loca montium ex privata conventione jus reale non acquiri, & tamen interdictum prædictum, vel aliud remedium, cum dicto temperamento exerceri posse super eorum commoditate.

Restringebatur igitur tota difficultas ad secundam exceptionem liberi transitus in resignatarium, qui verè non resultat directè ex dicto motu proprio, id in verbis non
disponente, sed potius consecutivè, dum ipsa re non re- 6
cipiente vinculum, resultat de consequenti libertas, quæ potius resultare dicitur ab ipsius rei, seu subjectæ materiæ natura, & ex juris communis, vel intentione, vel ratione, etiam sine dicto motu proprio, dum ante ejus editionem id infirmavit etiam Rota *dec. 77. n. 19. & 20. p. 6. rec.* ac dixerunt Grat. *discept. 730 n. 48.* & alii de quibus in Romana locorum montium 29. Novembris 1660. Bevilaqua, in qua causa, & in aliis sæpius dictum est hoc eodem tit. Et in termini jurium Hispaniæ, quæ sunt idem, ac nostra loca montium, Larrea *alleg. 22.* Salg. *in labyr. p. 1. c. 35. & p. 2 c. 27.*

Ex

Ex ea viva ratione, quod cùm hæc sint jura regalia, quæ cum Principe habentur, ab isto super vectigalibus aliisque regaliis imposita, nemo potest ea obtinere, nisi ille, cui ipse Princeps concordat, unde quando unus privatus illorum possessor alteri resignet, non est ille qui transfert, neque resignatarius agnoscere dicitur in auctorem resignantem, sed hic refutando suum jus ipsi Principi, illud extinguit, atque idem Princeps per actum occultum extinctionis, novæque efformationis, tale jus, tanquam ex integro, & de novo confert resignatario, qui Principem in auctorem directum, & immediatum agnoscit, ut per Cohell. *ad Bull. boni Regim. 34. art. 23. n. 1. & seqq.* & fatis frequenter in aliis *hoc tit.* Resignantis verò est causa, seu instrumentum, ut id sequatur, Adinstar beneficii Ecclesiastici per unum ad alterius favorem resignati, quia resignatarius illud, non resignare, sed à Papa dicitur obtinere, solùmque resignans est causa, ut obtineat; Et hoc stante dum prius jus extinguitur, ac novum efformatur, durare non possunt priora vincula, nisi ea in hac nova collatione repetantur.

Altera in idem concurrente ratione, quod qui hujusmodi loca montium, vel jura publica Principis, seu Reipublicæ emit, sequi non dicitur fidem privatam possessoris, sed publicam ipsius Principis, vel Reipublicæ, unde praxis docet, quod volentes emere hujusmodi loca, vel jura, non sunt soliciti de persona venditoris, & quisnam esset resignaturus, an pauper, vel dives, sed simpliciter fiunt ordines directi monti pietatis, vel alteri publico banco, ut solvatur tanta pecunia ei, qui liberè loca montium resignasset, solvenda cum fide secretarii super libera resignatione, absque aliqua notitia personæ, quæ resignat; unde propterea dicta libertas est præcisè necessaria, ne aliàs fide publica remanerent illam sequentes.

Posita verò ista verissima theorica, dicebam scribendo tanquam actoris Advocatus, eam recipiendam esse in dicto suo casu, quando scilicet emptor, non alicujus privatam fidem, sed solùm publicam Principis sequitur, atque ad praxim reducitur dicta prioris juris extinctio, cum nova efformatione, itaut resignatarius efficiatur dictorum jurium dominus & titularis, quorum neutrum in præsenti concurrebat, ideòque cessabat dictæ theoricæ, seu motus proprii applicatio ad factum, dum Assius resignatarius, potius privatam fidem Horatii, & Aloysii sequutus erat, neque loca montium in resignatarium jure dominii translata erant, sed jure pignoris, & hypotecæ, remanente dominio penes debitores, quorum deberet esse augmentum vel diminutio, ac etiam fructus, dum Assius volebat fructus cambii ad ejus favorem currere, unde casus erat omissus.

Verùm reflectendo ad veritatem, dubitabam de motivo, quoniam licèt creditor, cum privato potius contraxisset, neque cum eo dicta omnimoda nova efformatio sequeretur, attamen noluit privatam fidem sequi, nisi illa etiam Principis, vel officialis ab eo deputati accederet, admittendo resignationem cum solo vinculo fideicommissi, quo excepto creditor ita credidit ejus pecuniam, aliàs eam non dat rus, itaut iste actus esset species assensus, præstitus obligationi rei alias non obligabilis, ex iis, quę in proposito attergationis, quæ est quid minus, habetur *hoc eod. tit disc. 26. 28. & disc. seq.* & adinstar illius reservationis decreti, quæ super officiis etiam sine ipsorum officiorum translatione de uno in alium fieri solet, ut pariter *hoc tit.* sæpiùs, & ita judicatum fuit cum justitiæ fundamento.

7 In vim autem dicti motus proprii, dixi alias, & substinui coram A. C. in una Auximana bonorum pro Abbate Petro Stephano Gallo, quod licet clausa constituti esset apta ad translationem possessionis in constitutarium, cui proinde adversus constituentem, vel habentes causam ab eo, competit etiam manutentio, ut est hodie receptissima, & in foro quotidiana conclusio, nihilominus id recipiendum non veriat in locis montium, in quibus factum privatorum nil facere potest, quod eorum substantiam percutiat, donec sequatur auctoritas Principis, vel illius Officialis, ad quem pertinet, ut in specie *dec. 197. nu. 10. &*
8 11. apud Post. *de subhast. in add.* ex ea clara ratione, quod ille dicitur Montista, seu hujusmodi jurium possessor, quem ipse Princeps, vel officialis descriptum habet in ejus libris, ac litteris patentibus cantant, ut *dec. 434. p. 9. & 244. p. 10. rec.* Quare scribens in hoc puncto, assimilabam hos terminos feudalibus, in quibus spectatur illa persona, in cujus faciem cantat Investitura, & quæ descripta est in quinternionibus, seu libris Principis, etiamsi facta esset acquisitio de aliena pecunia, & sub simulato nomine alterius, quia in his materiis non attenditur *tit. plus valere, quod agitur*, ut cæteris allegatis plenè firmatur per Rot. *dec. 100. p. 9. rec. repet.* post Marin. *res. 38. l. 2.* ubi idem Marin. Unde cùm soror dicti Galli nubendo Guarnerio secundo viro, dedisset in dotem quamplura bona, & præsertim 40. loca montium, cum clausula constituti, atque brevi tempore sequuta dictæ mulieris morte, instituto hærede usufructuario viro, in vim dicti constituti, mutata causa possidendi peteret manutentionem, dixi eam denegandam esse, ut sequutum fuit, quia manutentio in aliis concessa, in istis denegata fuit.

ROMANA LOCORUM MONTIUM DE HERRERIS, PRO FABRITIO SBORDONIO, ET ALIIS CUM HÆREDITATE JULIÆ

Casus disputatus coram A. C.

An creditores, ad quorum favorem attergata sunt loca montium, sint in istis potiores, ac vincant alios anteriores, hujusmodi attergationem non habentes, seu venientes cum sola hypotheca generali anteriori, Et an in locis montium hæreditariis ad favorem creditorum hæredis attergatis, jus habeant creditores defuncti ex beneficio separationis bonorum.

SUMMARIUM.

2 *Casus controversiæ.*
1 *An privilegium locorum montium competens ei cui resignata sunt, competeat ei, ad cujus favorem sunt attergata.*
3 *In feudis, officiis, & Juribus in commercio non existentibus, creditores posteriores cum assensu vincunt anteriores eo carentes.*
4 *De beneficio separationis bonorum competenti creditoribus defuncti adversus creditores hæredis, an procedat in feudis, & locis montium.*

DISC. XXXIX.

1 NIcolaus Herrera Romanę Curię Prelatus, quem adolescens, & scholaris, in Civitate Neapolis Nuntium Apostolicum cognovi, moriens in ejus testamento sibi scripsit hæredes, Paulum, & Joannem Philippum ex defuncto fratre nepotes, quorum primo ab intestato defuncto, alter superstes nonnulla loca montium hæreditaria in sui faciem, juxta solitum, transferri curavit, litterasque patentes obtinere, quorum locorum partem de licentia & consensu Thesaurarii Generalis, tanquam Supremi Gubernatoris, & officialis montium, specialiter obligavit ad favorem Sbordonii, aliorumque creditorum, cum consueta attergatione in dorso ipsarummet litterarum patentium; Cùm autem ad instantiam aliorum creditorum dicti Joannis Philippi fieret in ejus bonis concursus, inter cæteros se opposuerunt administratores hæreditatis Juliæ ejusdem Joannis Philippi matris, quæ pro credito suarum dotium omnes vincebat tanquam creditrix dicti Nicolai defuncti, à quo bona per debitorem possessa proveniebant, ex vera & passim recepta propositione, quod creditores defuncti, quantumvis posteriores vel in sola personali, in istius bonis ex beneficio separationis bonorum, vincunt creditores hæredis, quamtumvis hypotecarios, anteriores & privilegiatos multo magis, dum ipsa, etiam in tempore erat omnibus anterior.

Inter plures autem disputationes, quæ in hujusmodi controversia habitæ fuerunt, illa erat præsertim super dictis locis montium, ut supra attergatis, an scilicet dicta creditrix anterior, & privilegiata excluderet eos, ad quorum favorem attergatio facta erat; Et claram dicebant affirmativam pro dicta hæreditate scribentes, licet enim agnoscerent peculiarem qualitatem locorum montium, tam ex juris communis intentione, quam clarius ex motu proprio Urbani Octavi, ut ea nullam reciperent hypotecham, nullumque vinculum, nisi in ipsis litteris patentibus expressum, itaut omninò libera transeant in eum, cui de consensu superiorum, ad quos pertinet, translata sunt, quia resignatarius, potius Principem, quàm resignantem in ejus auctorem, adinstar beneficiorum Ecclesiasticorum, agnoscere dicitur, ex iis, quæ sæpius *hoc eod. tit.*

tit. deducta habentur; Nihilominus id procedere dicebant, quoties agitur de totali translatione dominii in tertium, per viam formalis resignationis, secus autem ubi illis perseverantibus in dominio debitoris, agitur de eorum simplici obligatione, quia dum privilegium prædictum fundatum est in ratione libertatis commercii, procedere solùm debet, quoties agitur de resignatione, cùm aliàs loca montium cadant sub hypotheca possidentis, itaut ad ea competant Salvianum, aliaq, remedia competentia creditoribus in bonis debitorum.

Quinimò etiamsi de mandato judicis, exequuta, & subhastata alienentur in tertium, non per hoc iste remanet tutus à molestis vel ejusdemmet possessoris, adversus judicis factum
2 nullum, vel injustum venientis vel creditorum seu aliorum jus habentium ex deductis *dec.* 70 & 305 *rec.* In Januen. pecuniaria seu attentatorum 24. Jan 1642. coram Dunoz. inter suas *dec.* 642. & in aliis, quæ occasione aliarum controversiarum pluries *hoc eod. tit.* ad istorum locorum montium materiam deducta sunt, præsertim in Romana dotis pro Gadina *disc.* 28. ubi egomet, cùm hac distinctione procedebam.

Pro creditoribus autem scribens, admissa tanquam indubitata in aliis bonis indifferentibus à dicto Nicolao provenientibus præfatæ Juliæ anterioribus seu potioritate ex beneficio separationis bonorum, Quatenus ad hæc loca montium attergata pertinet, probabilius dicebam, pro attergatariis respondendum esse, quia dictæ propositiones per alteram partem deductæ, super hypotheca, aliisque vinculis in locis montium perseverantibus, rectè procedunt contra eos, in quos eadem loca montium distracta vel affecta sunt ex privato facto ipsius possessoris, vel etiam judicis, in casu quò ejus factum, dicatur factum partis, & in his terminis rectè prædicta omnia procedere videntur, secus autem ubi accedit auctoritas Principis, vel illius officialis, ad quem ex ejusdem Principis commissione id pertinet, tunc enim ille tertius qui, vel per viam acquisitionis dominii, vel per viam hypothecæ, jus in ipsis locis montium de Principis assensu, & auctoritate acquirere curat, dicitur sequi non fidem privatam possessoris, sed publicam ipsius Principis, qua proinde elusus remanere non debet, unde propterea eadem ratio, ob quam tutus est resignatarius, debet reddere tutum attergatarium, tanquam sequentem potius fidem publicam, quàm privatam ut supra.

Ut in proposito habemus in officiis, cùm locis montium symbolizantibus, cùm omnia sint jura Regalia, eisdem regulis metienda, quia donec sunt penes officialem, illorum pretium & emolumenta dicuntur omnibus creditoribus, vel jus habentibus affecta, adinstar quorumcumque bonorum allodialium, sed si firmo remanente officio penes eundem debitorem, fiat reservatio decreti ad favorem alicujus creditoris, iste quantumvis posterior alios vincit,
3 Adinstar creditoris habentis obligatum feudum cum assensu, vincentis omnes alios creditores anteriores sine assensu, quantumvis omnibus creditoribus jus competeret cogendi debitorem ad vendendum feudum, in cujus pretio deindè ordo anterioritatis, vel potioritatis, ad instar aliorum bonorum allodialium, servandus esset, ut non semel hoc *eod. tit.* habetur in materia officiorum ac etiam *sub tit. de feudis*, & sub altero *de emphyteusi*; Ex ea clara ratione, quòd substantia feudorum, officiorum, ac hujusmodi jurium Regalium, quæ cùm Principe habentur, non est in commercio sine Principis assensu, neque cadit sub hypotheca, cujus effectus, impropriè, & remotè super illis exercetur, vel cogendo ad venditionem, ut creditoribus satisfiat ex pretio tanquam in re allodiali, et indifferenti, vel super eorundem fructibus, emolumentis, et commoditate tanquam pariter allodialibus, & ab ipsa rei substantia separatis, itaut in ordine ad ipsam, creditores ex solo facto privato possessoris venientes, non dicantur hypothecarii, sed in personali, cedere proindè debentes locum habentibus hypothecam in ipsa substantia ex publica Principis auctoritate.

Quando autem ageretur de concursu plurium ejusdem
4 hæredis creditorum, cùm sensu etiam veritatis; dicebam hæc solida videri; Difficultas tamen mea erat respectu creditorum defuncti, venientium ex beneficio separationis bonorum, quod importare non dicitur concursum in sola ratione hypothecæ, sed avocationem jure dominii, perindè ac si illud nunquam fuisset in bonis hæredis. Super quo casu novo, et quantùm mea notitia præbeat, formiter non disputato, nisi aliqualiter in dicta Romana dotis pro Gadina *disc.* 28. cogitabam adhuc probabiliter pro dictis attergatariis responderi posse, ex iis quæ in terminis feudorum firmantur per Georgium *alleg.* 18. & Theodorum *alleg.* 83. ut in feudis locum non habeat, *tit. de separatione bonorum*, ideòque creditores hæredis cùm assensu vincant illos defuncti assensum non habentes juxtà magis probabilem opinionem, quàm Sac. Concil. um Neapolitanum non semel canonizavit, rejecta contraria opinione, de qua Anna *alleg.* 30. Apont. *de potest. Proreg. tit. de refut. feudorum* § 8. & alii per Capyc. Latr. *consul* 99. qui scribens pro creditoribus defuncti in eodem casu, in quo scripsit Theodorus, succubuit; Verùm hæc in unica disputatione desuper habita, quasi ex improviso motivata fuerunt, maturius examinanda, si occasio, in ista, vel alia controversia ulteriorem disputationem præbebit. Quod autem contra præmissa dubitandi occasionem præbeat, quòdque inter resignatarium, & attergatarium notabilis esset differentia, in eo consistebat, quod resignatarii ignorant, atque curare non solent qui sint resignantes, & à quibus emant, cum ut plurimum pretio solvantur, cùm ordinibus directis publico banco, *a chi avrà assignato*, *&c.* itaut emptor, solius Principis, vel Secretarii publicam fidem sequatur. Non sic est in altero casu, in quo attergatarius scit cum quo contrahit, & quàm speciem locorum Montium obligatam habet, unde videns illa esse hæreditaria, rectè scire potuit, ac debuit oneribus hæreditariis subjacere, ex ponderatis in dicta Romana dotis pro Gadina *disc.* 28. ac etiam, quia sic infinitæ fraudes, & creditorum hæreditariorum supplantationes fieri possent.

MEDIOLANEN. SEU NEAPOLITANA PRO CONGREGATIONE OLIVETANA, SEU MONASTERIO SANCTI VICTORIS MEDIOLANI. CUM CARDINALI HOMODEO.

Discursus pro veritate super casu concordato.

De juribus, quæ in Civitate, & Regno Neapolis habentur cum Principe, & Regia Curia, super illis vectigalibus, & arrendamentis, An liberè transeant in Tertium, in cujus faciem intestantur, ita ut iste sit tutus à creditoribus, vel aliis antea jus habentibus.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Jura super vectigalibus, & arrendamentis Neapolis sunt idem, ac loca Montium Urbis, & cùm eis fraternizant.*
3 *Transeunt perindè libera in resignatarium, & de ratione.*
4 *In feudis non attenditur simulatio, sed ille dicitur feudatarius, qui est descriptus in libris Principis.*
5 *Quando istorum Jurium resignatarius, & possessor molestari possit ex actionibus competentibus contra resignantem.*

DISC. XL.

HAbens Cardinalis Homodeus quamdam gravem litem in Regia Camera Neapolis, super recuperatione plurium effectuum, præsertim quorumdam jurium super vectigalibus, & arrendamentis Regiis, fatigatus ex temporis longitudine, ac non parvis expensis, quas ibi litigantes pati oportet, determinaverat litem deferere, sed cum P. Abbas Homodeus Congregationis Olivetanæ in dicta Civitate commorans, & qui prius dictæ litis aliquam curam habuerat, eum incitasset ad prosequendum cœptum opus bono fini proximum, Cardinalis, dato idem P. Abbati amplissimo mandato, tàm ad dictam litem prosequendam, quàm ad transigendum, necnon ad alienandum, ac resignandum jura, quæ recuperari sperabatur, per binas epistolas eidem scripsit, quod libenter opus prosequeretur cùm præmio scut.
4. mill. ex recuperandis.

Sequuta exindè fuit alicujus partis recuperatio, atque ex effectibus recuperatis dictus Abbas vigore mandati quod habebat, cessit ac resignavit ad favorem sui Monasterii originarii Sancti Victoris Mediolani tot jura pro rata ducat. 4. mil. quæ in faciem, seu nomen dicti Monasterii in illis libris intestata fuerunt, cùmque paulò post sequuta esset mors dicti Abbatis, habita de his notitia per Cardinalem, hic prætendere cœpit restitutionem dictorum jurium, utpotè ad se spectantium; Assumptoque benevolo tractatu cùm ejusdem Congregationis superioribus, aliqui istius consultores, credebant, ipsam seu dictum Monasterium esse tutum à molestiis Cardinalis ex privilegio seu natura dictorum jurium, quæ postquàm ab una persona ad

ad aliam transierunt, atque in istius novæ personæ faciem, seu nomen intestata sunt, transeunt immunia, & libera à quibuscumque nexibus, & vinculis, quibus penes priorem possessorem subjacebant; Atque de hoc pro veritate consultus ab eisdem dictæ Congregationis superioribus.

Respondi quoad ea, quæ juris sunt, generaliter, & in
2 abstracto, veram esse dictam propositionem, quoniam hæc jura, quæ cum Principe, vel Republica habentur, adinstar nostrorum locorum Montium cùm quibus in omnibus fraternizare videntur, ex eorum peculiari natura, ac ratione subjectæ materiæ, libera transeunt ad resignatarium, quem Princeps, vel Respublica, seu ejus offi-
3 ciales in creditorem, seu dominum descripserunt, cùm hæc jura dicantur de Regalibus, quæ directè, et immediatè per resignatarium obtineri dicuntur à Principe, vel Republica per actum occultum extinctionis antiqui juris competentis resignanti, seu cedenti, et creationis juris omninò novi in resignatario, itaut resignans sit solùm instrumentum, seu causa, ut hæc ita sequantur; Adinstar beneficiorum Ecclesiasticorum, seu officiorum, ut de nostris locis Montium, vel officiis satis frequentet habetur *hoc eod. tit.* & de consimilibus juribus Hispaniarum, Larrea *alleg.* 22. Salgad. *in labyrint. p.* 2. *c.* 27.

Atque illa regulanda videntur jure feudorum, in qui-
4 bus Princeps alium non agnoscit possessorem vel jus habentem, nisi eum, quem in suis libris, & quinterniones descriptum habet non curatio, an ille simulatè ad alterius commodum, aliena pecunia quæsierit, ex deductis per Rot. *decis.* 100. *p.* 9. *rec. repetit.* post Marin. *resol.* 38. *lib.* 2. & per eundem Marin. *ib.* ubi concordantes, et frequenter in sua materia *sub tit. de feudis*. Unde quando dictus Abbas tanquam legitimus procurator Cardinalis dict. jura resignasset Monasterio ex causa onerosa & correspectiva accepti pretii, dicebam Monasterium esse tutum, licèt procurator accepti pretii nullam mandanti redderet rationem, sed constaret illud profusisse, quia de hoc nil ad tertium emptorem.

Mea tamen non levis difficultas contra Monasterium
5 erat, quod ipsum foveret causam lucrativam, dictaque jura obtineret ex industria, et liberalitate dicti Abbatis, qui ea credendo esse sua elargiri voluit, seu juxtà juris dispositionem acquisita esse declaravit suo Monasterio, quòd proindè suum auctorem representabat, neque majus jus habere poterat, quàm ille haberet, & propterea quando subsisteret prætensio Cardinalis, quòd sua pollicitationis, vel promissi præmii casus non evenisset, neque conditio purificata esset, itaut dictus Abbas actionem contra eum non haberet, tunc contra Monasterium dixi respondendum videri, non quidem, ut Cardinalt, aliqui actio realis competeret ad ipsa jura tanquam sua, sed in pretio, actione de dolo, vel ex conditione sine causa, vel ex æquitate desumpta, ex *l. si me, & Titium, ff. si cert. pet.* cùm aliàs Monasterium possideret hæc jura sine causa, & locupletaretur cùm aliena jactura, quòd si cuicumq; privato est prohibitum, multò magis Ecclesiæ, quæ fortius justitiæ, & æquitatis est cultrix, & ne quod laicis Religiosi, & Ecclesiastici prohibent, pro seipsis practicent; Dictamque æquitatem intrare in his terminis habetur *dec.* 77. *n.* 24. & *seq. p.* 6. *rec.*

Ideòque mea sententia fuit, quòd videretur, an lis prosequuta fuisset cura, & sumptu dicti P. Abbatis, necnon inspiceretur effectus ex victoria judiciali, vel concordia recuperati, ad effectum inspiciendi, an factus esset locus promisso præmio in toto, vel saltem proportionabiliter, et pro rata, itaut Monasterium foveret causam onerosam, & correspectivam, in qua pro ipso Monasterio justitiam assistere dicebam, secus verò in ea rata, in qua foveret causam lucrativam, & indebitam, ideòque dicebam, quod ita benevolè inspecta veritate controversia terminari poterat per concordiam, ut sequutum fuit.

ROMANA LOCORUM MONTIUM DE MONALDENSIBUS PRO PANTASILEA MONALDENSI CUM ANTONIO DE PHEDERICIS.

Casus decisus per Rotam pro Antonio.

Promissio de vendendo loca Montium, an & quando sit perfecta, itaut jus, vel actionem tribuat emptori: Et quid si posteà fuerint alteri resignata.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Promissio de vendendo, an importet venditionem.*
3 *Producit dicta promissio obligationem personalem ad observantiam, vel ad interesse.*
4 *Ubi potest præstari species, non admittitur præstatio interesse, quæ solùm est subsidiaria.*
5 *Quid requiratur, ut loca Montium dicantur perfectè vendita, & de uno in alium transferantur.*
6 *Privatæ conventiones partium sine consensu Officialis nil operantur, quoad loca Montium.*
7 *Ex duobus, quibus permissum est vendi loca Montium, potior est conditio primi.*

DISC. XLI.

POssidens Antonius de Phedericis 46. loca Montium 1
vinculata, sibi vendita per Joannem Rainaldum Monaldensem requisitus fuit per Pantasileam dicti venditoris germanam sororem, & hæredem ad ea sibi revendenda, & Antonius promisit id agere, dicendo pluries, etiam in fide Sacerdotis, velle sibi complacere, deindè verò requisitus per Mariannam alteram sororem, & cohæredem, ut reservando dictæ Pantasileæ ratam cadentem pro sua virili, ac alteram spectantem ad virilem alterius sororis, sibi venderet suam ratam importantem loca circiter 16. Antonius judicans petitionem esse justam, ei annuit, & per publicum instrumentum dictam ratam Mariannæ retrovendidit, quamvis ambo inhibiti essent ad instantiam dictæ Pantasileæ, quæ prætendens id agi non potuisse in præjudicium promissionis sibi factæ de integra omnium 46. locorum retrovenditione, judicium instituit contra prædictos, priùs coram A. C. & deindè in Rota coram Cerro, coram quo dato dubio, *an Antonius teneretur vendere loca Montium*.

In congressu ex parte Pantasileæ, juxtà stylum habito, pro examinandis meritis causæ ejusque directione, ego magnam habebam difficultatem, satisq; contra votum aliquorum dubitabam de succumbentia, qualem eventus declaravit, nam proposita causa sub die 15. Januar. 1666. resolutum fuit non teneri, & resolutio mihi visa est probabilis, non quidem ex conclusionibus juris, sed ex facto; Dicebam etenim in dicto congressu, prout etiam in Rota scribendo tanquam Advocatus, quòd posita in facto perfecta promissione vendendi, resultabat exindè clarum esse de jure, Antonium promittentem teneri, atque Mariannæ posteriori emptrici nullum jus quæsitum esse.

Licèt enim satis controversa sit quæstio inter Doctores, an promissio de vendendo importet, necne perfectam ven- 2
ditionem, in qua pro utraque sententia plures colligunt, Tiraquell. *de retract. conven.* § *fin. num.* 40. & *seqq.* Barz. *decis.* 111 *in princ.* Fachin. *lib.* 2. *controv. cap.* 7. Thesaur. *dec.* 233. Seraph. *dec.* 805. Attamen id percutit effectum translationis dominii, vel acquisitionis juris realis in præjudicium tertii, in quem deindè, ex perfecta venditione, vel alio titulo translativo dominii, res ad alium devenisset, atque ad istum, vel similes effectus dicta quæstio cadit.

Secus autem quoad obligationem saltem personalem ipsius promittentis, cùm tunc data perfecta promissione, 3
intret talis obligatio ad observantiam, vel in specie, vel in æquipollenti consistente in præstatione interesse, ad text. *in l. si sterilis*, § *si tibi fundum*, *ff. de action. empti*, & *l. qui fundum*, *ff. de contrahen. empt.* Surd. *consil.* 52. *num.* 21. Gratian. *discept.* 887. *num.* 32. Capyc. Latr. *consult.* 11. *numer.* 11. Seraph. *decis.* 805. *num.* 1. & *per tot.* Et in terminis promissionis de donando latè *decis.* 58. *par.* 6. *recent.* quæ videtur in materia magistralis; Atque in ipsissimis terminis promissionis de vendendo loca Montium facta ab eodem Antonio, tanquam certum supponitur per Rotam in Romani laudi, seu locorum Montium 19. Maii 1641. coram Verospio, cujus decisionis pro eo solùm informante editæ fundamentum, fuit pariter illud facti, imperfectæ scilicet, seu non benè probatæ promissionis, qua posita, admittitur de plano juris conclusio.

Hinc resultare dicebam, nullum jus quæsitum esse Mariannæ secundæ emptrici, sed loca Montium adhuc esse in dominio, & possessione ipsius Antonii promittentis, cogendi proindè ad ipsam speciem præstandam, quæ 4
dum præstari potest, non admittit interesse, Gregor. & Adden. *decis.* 241. & *decis.* 284. *num.* 32. *cum seqq. par.* 9. *rec.* ubi concordantes; Siquidem loca Montium non sunt in commercio, neque de uno in alterum transferri possunt, nisi

nisi de beneplacito Papæ, cujus vices in hac parte gerere
5 dicuntur Thesaurarius, qui possessori alienandi licentiam tribuit, & Secretarius qui resignationem admittit, ut in dicta Romana laudi coram Verospio, et sæpius in aliis hoc tit. itaut partium conventiones nihil in hoc operentur, neque sint aptæ ad dominii translationem, seu aliud jus reale
6 acquirendum, ideòque sive conventio concipiatur per viam promissionis de vendendo, sive per puram, & perfectam venditionem, semper est promissio faciendi, ac præparatio futuri actus, perfectionem ab admissione Secretarii recipiens, ideòque utraque concurrens dici æqualiter poterat promissaria, ut de promissione nominandi ad officium non operativa, donec sequatur assensus, de Marin. *ref.* 148. *lib.* 2. & Revert. *dec.* 214. *num.* 1. Et consequenter in earum con-
7 cursu, stante mala fide posterioris, melior erat conditio prioris, ut benè *decis.* 12. *num.* 2. & 3. post Merlin. *de pign.* Burat. *dec.* 772. *num.* 7.

Sed scribentes in contrarium dicebant, & benè, omnia hæc rectè procedere in jure, præsuppositò facto, cui jus est adaptandum, quod scilicet constaret de promissione facta per viam determinatæ voluntatis, & animo se obligandi, non autem ubi agitur de quadam insinuata velleitate, explicata cum verbis urbanis hunc animum præseferentibus, unde resolutio prodiit juxta votum, & reflectendo ad veritatem visa est probabilis.

Ea potissimum circumstantia notabili accedente, quod Antonius, non ex motivo violandi fidem, vel secundo emptori complacendi, id egerat, sed ex satis æquo, & rationabili motivo restituendi dicta loca Montium hæreditati venditoris, & sic ejus fororibus, & hæredibus, cuilibet pro virili, putans quando promissionem fecit Pantasileæ, vel illam esse unicam, vel commune negotium gerere, ac nomine omnium id petere, unde propterea non intrabant illi rigores aliàs de jure cadentes contra promissæ fidei violatorem sine causa.

BONONIEN. ASSIGNATORUM

PRO MARCHIONE BARBATIA THESAURARIO APPALTUS VINI CUM MONSTISTIS EJUSDEM APPALTUS.

Casus decisus per Cameram pro Montistis.

Cognito causarum super Montibus Bononiæ, & Ferrariæ, An spectet ad Thesaurarium, & Congregationem Montium, vel potius ad Cameram.

In qua moneta, solutio fructuum locorum Montium facienda sit; Et quid in hoc operetur observantia, & cujus beneficio cedat monetæ augmentum.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Bononiæ varii scuti aurei.*
3 *Causæ Montium Bononiæ, & Ferrariæ, an spectent ad Congregationem Montium, vel ad Thesaurarium.*
4 *In quibus locis Montium procedant Constitutiones Apostolicæ super facultatibus Congregationis Montium.*
5 *In judicio manutentionis non quæritur de justitia, vel injustitia, sed attenditur nudum factum possessionis.*
6 *Debitor est manutenendus in quasi possessione solvendi ad minorem rationem.*
7 *De varietate scutorum auri Bononiæ, & an dici possint moneta imaginaria.*
8 *Possessio prædecessoris ratione officii suffragatur successor.*
9 *An & quando per longævam solutionem in moneta minoris valoris, seu bonitatis, inducatur præscriptio solvendi in futurum.*
10 *Ubi contractus tractu temporis sit injustus, & notabiliter læsivus reducendus est ad justitiam.*

DISC. XLII.

1 SUb Paulo IV. duæ sequutæ fuerunt erectiones Montium super Datio vini Bononiæ, una, quæ dicitur *montis veteris* in ducatis, altera, quæ dicitur *montis novi* in scutisauri nuncupati *d'Italia*, ad rationem octo pro centenario, sed quia moneta ducati non currit, nec reperitur, illa verò scutorum, vel aureorum non reperitur, vel est rara, ac etiam incerta, quia duæ scuti aurei species diversi valoris antiquitus habebantur, ut deductum habetur per Rot. *dec.* 119. post Merlin. *de pignor. & decis.* 398. *n.* 8. *p.* 9. *rec.* Idcircò consuetum semper fuit solvi per Thesaurarium dicti Datii hujusmodi Montium fructus ad rationem librarum quinque, & quorundam solidorum pro quolibet ducato, & librarum sex pro quolibet scuto, & præcipuè ad annis 2
ferè 30. citra, quibus hujusmodi Thesaurariatus tenta fuit in Appaltum per Marchiones Patrem, & filium de Tanariis, ita servatum fuit absque controversia, usquequò eadem Thesauraria concessa fuit Marchioni Barbatiæ, à quo Montistæ, præteritæ observantiæ non acquiescentes, prætendere cœperunt solutionem fructuum ad formam erectionis in ipsis scutis auri, vel æquivalenti, juxtà valorem nunc currentem, qui stante auri excrescentia notabiliter crevit; Sed introducta causa coram V. Legato, hic mandavit servari solitum, cui provisioni Montistæ non acquiescentes, adierunt Thesaurarium Generalem, qui mandatum decrevit contra dictum Thesaurarium juxtà Montistarum prætensionem, atque ab hoc decreto interposita appellatione in Camera, orta est in primis controversia jurisdictionis, seu competentiæ fori, prætendentibus Montistis, causam spectare, ac remittendam esse ad Congregationem Montium, quàm privativè ad quoscumque Judices, dicebatur per Summos Pontifices erectam esse ad decidendas controversias super locis Montium orientes.

Pro Barbatia scribens dicebam, causam spectare ad Cameram, tum quia juxtà judiciorum ordinem, ordinarius 3
judex appellationis à sententiis, vel decretis Thesaurarii, qui in causis Cameralibus est judex primæ instantiæ, alius non est, nisi Tribunal Cameræ, Scaccia *de appell.* 9. 8. *n.* 151. *& seqq.* Ridolf. *in praxi p.* 1. *c.* 13. *n.* 225. & est expressè determinatum per constitutionem 100. Sixti V. super Thesaurarii facultatibus. Tum etiam, quia cùm hujusmodi causa non ageretur inter privatos hinc inde, sed pro Montistis contra Cameram, cujus principaliter interest, fructuum solutionem in una, vel altera monetæ specie fieri, cùm juxtà novam prætensionem onus notabiliter crescereet; Hinc sequi dicebam, quod causa esset Phiscalis; ideòque non alibi tractanda, quàm in hoc Tribunali, quod loco Procuratoris Cæsaris ubique subrogatum est ad hujusmodi causarum privativam cognitionem, ut expressè disponitur disponitur per Constitutionem 9. Pauli III. & per reformationem Pii IV. quæ in Bullario inter suas est constit. 55. renovata per reformationem Pauli V. in ejus Constit. 71. Et de consimili Tribunali Cameræ in Regno Neapolitano plenè habetur per Rovit. *super pragm. in rubr. & toto tit. de offic. Procuratoris Cæsaris*, ubi hujusmodi observantiam, à juris communis dispositione derivantem benè ostendit.

Nec obstare dicebam, Constitutiones Apostolicas, illam præsertim Clementis VIII. editam 15. Maii 1600. à 4
qua cæteræ derivant, per quas in causis Montium tribuitur privativè cognitio Thesaurario, & alteram Pauli V. editam 13. Septembris 1608. super erectione Congregationis Montium, cùm omnes dictæ, & aliæ subsequentes Constitutiones, loquantur de locis Montium Urbis, utpotè erectis in Urbe, ubi etiam solvuntur fructus, unde de ejus territorio existere, ejusque loco circumscribi dicuntur, quamvis bona pro ejus dote assignata per universum Statum Ecclesiasticum sparsa essent; quia locus erectionis attenditur, ut firmatur in Viterbien. de Chisiis apud Royas *decis.* 66. *num.* 10. & in aliis, quia est hodie receptum, & in similibus terminis latè Rovit. *super pragm.* 1. *de jur. & exaction. fiscal.* ideò non comprehendunt loca Montium Bononiæ, & Ferrariæ ibi erecta, et ubi etiam fructus solvuntur, quia censentur de loco ipsarum Civitatum, non autem Urbis, de qua dictæ Constitutiones cæteræque provisiones loquuntur.

Eo magis accedente magna rationis disparitate, quia in causis Montiũ Curię Romanę, Thesaurarius est judex primę instantię, ideò non mirum si secunda instantia tribuitur Congregationi Montiũ, quia adhuc remanet tertia, quæ in Camera cognosci potest, in illis autem Bononię, & Ferrarię, prima instantia pertinet ad Legatum, in secunda appellatur ad Thesaurarium, unde si tertia spectaret ad Congregationem sequeretur quod, vel Tribunali Cameræ hujusmodi causarum cognitione omninò destitutum remaneret, vel opus esset dare quartam instantiam in jure prohibitam, ut toto tit. *C. ne liceat tertio provocare.* Ideòq; dicebam in hujusmodi locis Montium, quæ non Urbis, vel Curiæ Romanę, sed Bononię, sed Ferrarię dicuntur, Congregationem prędictã, vel nullam habere cognitionem, vel illam esse solùm in secunda instantia cum Thesaurario, itaut in proposito Congregatio, et Thesaurarius unũ, & idem Tribunal constituãt.

Et

Et ita resolutum fuit, causam scilicet ad ipsam spectare, non autem ad Congregationem Montium, ideoque ad ulteriora in ea procedendum esse.

Firmato puncto jurisdictionis, atque assumpta disputatione super meritis; Ego pro Barbatia scribens, agnoscendo petitorii difficultatem, cùm juris regulæ resisterent, insistebam in possessorio, super manutentione scilicet in statu solvendi in dicta monetæ specie, & quantitate, in qua constabat, per annos ferè 30. solvi consuetum esse, & in hoc dicebam Appaltatorem à Thesaurario fuisse gravatum quia in hoc judicio non quæritur de justitia, vel injustitia
5 possessionis, sed spectatur nudum factum possessionis, Seraph. *dec.* 581. *nu.* 5. & 1471. *nu.* 7. & in aliis per Postium *de manut. observ.* 42. Et in specie, quod debitor sit manute-
6 nendus in quasi possessione solvendi ad minorem rationem, in qua reperitur *dec.* 354. *nu.* 1. *par.* 1. *rec.* Post. *dicto tract. observ.* 10. *num.* 77.

Quam possessionem eo magis attendendam esse dicebam
7 quia ducatus est moneta imaginaria, quæ Bononiæ non reperitur, scutus verò aureus Italiæ in dicta Civitate de eo tempore erat varius, duplicis scilicet speciei, majoris, & minoris valoris, ut in specie habetur *in d. dec.* 119. post Merlin. *de pignor. aliàs* 398. *part.* 9. *rec. n.* 8. ideoque stante dubitate qualitatis monetę, de qua erectiones loquuntur, rectè observantia tanquam interpretativa potius, quàm præscriptiva spectanda erat, ad not. in his terminis per DD. *in cap. cum olim de censibus, de quibus infra*, unde dici non poterat esse in casu possessionis, cui justitia petitorii resisteret, vel adeò non assisteret.

Et quamvis ex parte Montistarum opponeretur hujus-
8 modi possessionem quæsitam per illos de Tanariis, non suffragari Barbatiæ tanquam diversæ personæ, facilis tamen erat solutio, possessionem scilicet quæsitam, non ratione personæ, sed ratione officii, suffragari etiam successori, qui ex persona prædecessoris eam allegare potest, quia possessio quæsita dicitur ipsi officio, seu dignitati, ad communiter not. *in cap. cùm super, de causa possessionis, & proprietatis*, & est receptissima propositio, de qua copiosè Postius *observ.* 55. *n.* 90.

Difficultas etiam in possessorio tam apud Thesaurarium, quàm apud Cameram, quę his non obstantibus Thesaurarii decretum approbavit, consistebat in novatione contenta in obligatione facta per Barbatiam, quando suscepit appaltum, de solvendo (sunt verba prędcisa) *li assignamenti soliti pagarsi alli Ministri nella moneta, e nel modo, e forma, che si deve secondo l'erettione di detti Monti*; Quasi quod rectè Superiores conscii de Montistarum conquæstionibus super præterito modo solvendi in specie monetæ diminutę, & diversæ ab erectione, ita per novam conventionem, cujuscumque contrariæ observantiæ destructivam novum Thesaurarium obligare voluerint; Et quamvis replicarem, per hujusmodi verba non cessare efficaciam observantię, attento quod erectio non est clara, sed dubia, dum continet monetam adhuc incertam, seu variam, ut supra, nihilominus apud Judices habita fuit pro clara, quia erectio non loquitur de scuto aureo Bononiæ, sed de scuto aureo Italiæ, quæ monetæ species est certa, unde ob hujusmodi innovativam conventionem, judicatum fuit cessasse quamcumque contrariam possessionem à prædecessoribus quęsitam.

De petitorio non fuit actum, nisi incidenter, stantibus ejus non levibus difficultatibus, quia ob Montistarum con-
9 tradictiones, aliasque facti circumstantias, justificari non poterat pacifica observantia tricennalis, qua concurrente inducitur præscriptio solvendi in moneta diversa, quamvis minoris valoris, juxta terminos text. *in cap. cum olim, de censibus*, ubi Gloss. Innocen. Abb. & cæteri, de quibus Surd. *cons.* 335. *n.* 28. *cum seqq. & n.* 56. & latius habetur in Melevitana *disc.* 126. & in aliis *hoc eod.* ad materiam monetarum ac etiam *sub tit. de pensionibus*, qua præscriptione cessante, juris regula est, solutionem faciendam esse in moneta, quæ est in obligatione, sive ubi difficile debitori redditur in ipsa individuali moneta, utpotè parum frequenti, eam facere in alia specie, quæ tamen æqui valeat, habita etiam ratione augmenti intrinseci, ad commodum creditoris cedere debentis, ex deductis locis proximè citatis.

Ponderabam tamen in proposito, spectandam esse magnam injustitiam, ex hujusmodi augmento, in Cameræ præjudicium resultantem, quia attento valore, pro quo hujusmodi loca Montium empta fuerunt, nunc fructarent ferè 15. pro cent., unde licèt regula sit, quod in contractibus spectanda est origo, seu tẽpus, in quo confecti sunt non curando, quid postea casus dederit, quia sicuti bonus eventus augmenti valoris auri dedit Montistis commodum, ita malus eventus diminutionis dare poterat damnum, & præjudicium, ad communiter not. *in l. fideicommisso, C. de transact.* & in his specialibus terminis augmenti monetæ in creatione census habetur in Lauden. *census sub tit. de censibus*, ubi hæc materia examinatur; Nihilominus ubi tractu tẽporis contractus reducitur ad magnam justitiam, quæ ini- 10
quitatem sapiat, reducendus sit ad justitiam, & æquitatem ad not. *in c. suggestum de decim.* & in his terminis augmenti monetæ, Thesaur. *dec.* 216. *per tot.* ac generaliter habetur per Capyc. Latr. *decis.* 18. *& non semel sub tit. de empt. & vend. seu de contractibus.*

Ad quod in proposito hujusmodi jurium, quæ cum Principe, ejusque Camera habentur, ponderabam plenè deducta per Capyc. Latr. *decis.* 188. super reductione, quando Camera remanet notabiliter damnificata.

Verùm egomet, qui motivum excitabam, idubitabam de applicatione, quoniam ut hujusmodi conclusio intret, non sufficit quælibet læsio, quæ in præsenti neque dimidium excedebat, sed esse debet in magno excessu, itaut redoleat speciem iniquitatis, ad quam tollendam intrat contraria æquitas; Et nihilominus dicebant Judices, in hujusmodi materiis Cameralibus, stante præsentia Principis de his verisimiliter informati, vel de facili per Ministros Camerales informandi, ad judices non spectare de his inspicere, sed eundem Principem adeundum esse, & ex cujus non autem Judicum auctoritate, reductionem quotidiana praxis docet.

ANNOT. AD DISC. XLII.

CONtenta in hoc discursu circa competeutia fori, cadunt sub sua peculiari sede *sub tit. de jurisdict. & for. compet.* ac etiam *disc.* 3. *de judic.* In hac tamen speciali materia locorum Montium, quæ in jure non est cognita, & quæ localis dici potest in Curia, dum adest Congregatio particularis, de qua conjuncta cum altera Baronum sic sermo in relatione Curiæ *disc.* 28. certa regula de super statui non potest, cùm totum pendeat à Constitutionibus, vel Chirographis Pontificiis particularibus, ac etiam ab observantia, tanquam optima interprete.

De materia verò alterationis monetæ, ultra insinuata infrà *disc.* 42. agitur plenius *disc.* 126. *& seq. tit. de cred. disc.* 140 *& tit. de pens. disc.* 34. *& seqq.*

FERRARIEN. GABELLÆ LOCORUM MONTIUM

PRO FRANCISCO RIMBALDESIO APPALTATORE

CUM DIVERSIS.

Casus sopitus per Concordiam.

An loca Montium circumscribantur loco, & veniant sub nomine stabilium.

Et an pro alienationibus locorum Montium debeatur gabella contractuum.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Loca Montium veniunt appellatione stabilium, & loco circumscribuntur, & de quo loco dicantur.*
3 *De pluribus effectibus resultantibus ex dicta conclusione, loca Montium habeantur loca stabilium.*
4 *In qua specie locorum Montium dicta conclusio procedat.*
5 *Hodierna vectigalia subrogata sunt loco antiqui tributi.*
6 *Vectigalia spectantia ad Principem, vel Rempublicam dicuntur de Regalibus, & sunt exempta à gabellis.*
7 *An & quando gabellæ, & vectigalia non sint de Regalibus.*
8 *Quare pro locis Montium erectis à Principe non debeatur gabella.*
9 *Dicta exemptio non procedit, quando venditio locorum fit inter privatos, & num.* 12.
10 *Regalia desinunt esse talia penes privatum.*
11 *De exemptione Laicorum cementium à Clericis.*
12 *Declaratur conclusio, de qua num.* 9.
13 *Quomodo dominium locorum Montium ab uno in alium transferri dicatur.*

DISC. XLIII.

ERecto per Civitatem Ferrariæ, previa Papæ licentia, super quodam eius gabellarum augmento, aliisque
1 redditibus, uno Monte locorum mille, ad effectum extinguendi æs alienum, de anno 1643. occasione belli contractum; Cùm in ea Civitate, inter alias gabellas reperiatur illa contractum, Franciscus Rimbaldesius Appaltator generalis, prætendere cepit de venditionibus dictorum locorum Montium factis, & faciendis, tam prima vice per Civitatem personis privatis, quàm deindè in uno privato in alium, sibi ratione contractus deberi gabellam; Unde assumpta desuper disputatione.

Pro Rimbaldesio scribens, ad clariorem materiæ resolutionem, in tres inspectiones causam dividebam; Primò nempè, An statuta super gabella contractuum comprehendant venditiones, seu resignationes locorum Montium in genere, abstrahendo à peculiari qualitate Regalium, de quibus dicuntur loca Montium, quæ per Principem super Vectigalibus, & publicis redditibus eriguntur, cùm habeamus etiam de Principis auctoritate multas Montium erectiones per Barones, vel etiam privatos super Castris, tenutis, & bonis allodialibus.

Secundò, an posita generali comprehensione, illa cessaret in casu speciali, de quo agebatur, propter prætensam qualitatem Regalium; Et tertiò, an generalis exemptio à quibuscumque oneribus favore Montistarum contenta in Brevi Apostolico erectionis Urbani VIII. suffragaretur ad effectum, de quo erat quæstio.

Quoad primum, cùm statuta disponant, gabellam solvi debere de quibuscumque contractibus tam stabilium, quàm mobilium, ac jurium, & actionum, casus videbatur planus, quia de necessitate hujusmodi loca Montium sub una ex his tribus speciebus veniunt, retenta siquidem opinione ut veniant sub nomine jurium, & actionum, sive quod tertiam speciem constituant, ita comprehenderentur.

Probabilius tamen, ac receptum est reputari tanquam stabilia, itaut stabilium appellatione veniant, ac loco etiam circumscribantur, Civitatis scilicet Metropolis in qua
2 sit erectio, ut in specie firmant Gabr. *cons.* 141. *n.* 23. *lib.* 2. Alex. *cons.* 179 *n.* 3. *lib* 6. & *cons.* 15. *n.* 3. *lib.* 7. Thes. jun. *lib.* 2. *qu. forens.* 5. *in fin.* Buratt. *dec.* 474. *n.* 1. & 913. *n.* 10. Rovit. *in pragm.* 1. *de juribus*, & *exactionibus Fiscalibus nu.* 66. & 80. ubi de Fiscalibus Neapolis, sive aliis juribus super Arrendamentis, quæ idem sunt, ac loca Montium Urbis, Barbos. *de Episcopo alleg.* 95. *n.* 44. Rota in Veneta pretii, seu nullitatis contractus 13. Novembris 1602. coram Pamphilio, ubi de Montibus Venetiarum *dec.* 177. *nu.* 38. *p.* 5. *rec.* aliàs apud Merlin. *dec.* 353. & plenè in Viterbien. hæreditatis de Ghisiis coram Royas inter suas *dec* 66. *nu.* 10.

Hinc venire sub legato immobilium habetur apud Gabrielem, Thes. & Buratt. ubi supra, & *d. dec.* 177. & 355. *n.*
3 28. *par.* 5. In eis locum habere statuta exclusiva à successione stabilium, nisi excipiantur *d. dec.* 177. *n.* 38. Adden. ad Buratt. *dec.* 535. Et competere interdicta possessoria, illud præsertim quorum bonorum, Buratt. *dict. dec.* 474. & illud Salviani, Gratian *discept* 943. *nu.* 22 & *seqq* Rota *dec.* 29. post Pacis. de Salviano; In eis habere locum Statuta Urbis 213. & 151. tanquam super alienatione stabilium, nisi excipiantur, ut ratione commercii frequenter solet *decis.* 114. *nu.* 11. post Merlin. *de pignor.* Et comprehendi sub *extravaganti ambit.*, *de reb. Eccles. non alien.*, nisi per Papam in erectione pro commercii libertate aliud disponatur, ut frequentissimè solet Rota in dicta Veneta pretii, seu nullitatis 3. Novembris 1602. coram Pamphilio, & 184. *nu.* 15. & 16. *part.* 9. *rec.* Atque super eis imponi posse census tanquam super stabilibus, Cenc. *de cens. par.* 1. *cap.* 3. *qu.* 1. *ar.* 1. *num.* 12 & 13. *alias quæst.* 29 Buratt. *d. dec.* 913. *nu.* 10. Rota *dec.* 133. *nu.* 13. post Merlin. *de pignor.*

Et quamvis replicaretur, id procedere in locis Montium fundatis super bonis stabilibus, de quorum natura tanquam
4 jura super illis competentia participare dicuntur, adinstar censuum, de quibus in proposito gabellarum agitur in Romana, seu Tudertina Collectæ *infra hoc tit. disc* 92. Nihilominus dicebam Doctores indistinctè prædicta firmare in locis Montium, quæ ut plurimum, & frequentius consistunt in Vectigalibus, aliisque juribus Principis, ut in specie de Fiscalibus, Rovit. *loc. cit.* & de pecuniis super Montibus Venetiarum, Rota in dicta Veneta coram Pamphilio, quicquid dicat in contrarium Peregr. *cons.* 43 *lib.* 1.

Ut enim benè advertit Rovit. *loc. cit. nu.* 68. & *seqq.* ho-
5 dierna vectigalia, & collectæ Principis, & Reipublicæ subrogata sunt loco antiqui tributi, seu indicti, quod erat onus reale, & tanquam solo inhærens propter bona, ex quibus solvebatur, sub stabilium specie veniebat, ideò ejusdem naturæ esse debent subrogata, ex vulgari axiomate, quod subrogatum, &c. Quamvis enim ex communi hominum opinione de facto reputentur stabilia aerea, inter mobilia magis computanda, propter satis periculosam eorum conditionem, ac brevem durationem, ut idem Rovit. *num.* 72. & *seqq.* Attamen quod effectus juris, Doctores nimis concorditer illa situant inter stabilia, unde quoad hunc primum punctum, nisi duo sequentes, vel eorum alter obstarent, planum videbatur, Appaltatorem habere intentionem fundatam.

Quo verò ad secundum, super quo acrior fuit disputatio, an scilicet pro locis Montium tanquam de Regalibus deberetur gabella, quæstio videbatur cessare ex facto, seu 6
defectu applicationis, cùm procedat in illis locis Montium quæ per Principem, vel Rempublicam non recognoscentem Superiorem, super vectigalibus, aliisque publicis juribus eriguntur, in quibus terminis loquuntur Lassart. *de decim. c.* 10. *n.* 43. Guttier. *de gabellis q.* 57. *nu.* 17. Cabedo *dec.* 13 *n.* 7. *lib.* 2. Fragos. *de Republica lib.* 3. *disp.* 8. *n.* 48. Larrea *alleg.* 23. *n.* 50. & alii loquentes in iis juribus Hispaniarum, quæ sunt Principis, & vocantur *los juros del Rey*; Secus autem in erectis super gabella imposita per Communitatem, quia tanquam imposita per Civitatem subditam, non dicitur de Regalibus.

Licèt enim jus indicendi collectas, & gabellas, regulariter sit de Regalibus, non semper tamen, & perpetuò ga- 7
bellæ sunt tales, nam etiam Barones, vel Communitates subditæ, ex antiqua consuetudine, vel Principis privilegio generali, seu licentia particulari, toties, quoties concedenda, collectas, & gabellas imponunt, ut per Franch. *dec.* 56. *n.* 11. & *seqq.* Capyc. *dec.* 148. cum aliis per Cohell. *ad Bullam boni regiminis c.* 47. *n.* 5. & 15. ac passim in dies videmus in Statuto Ecclesiastico, & frequentius in Regno Neapolitano, ubi omnes ferè gabellæ imponuntur, non per Principem directè, sed cum ejus assensu, & licentia per Communitates, & Populos, ad effectum solvendi onera eidem Principi, & alia communitativa ex copiosè deductis per Marottam *in ejus tractatu de collecta*, *seu bona tenentia*.

Idcircò enim pro locis Montium, quę Princeps super ejus publicis juribus erigit, ac aliis vendit, quæ per Hispa- 8
nos, ut supra dicuntur *Juros del Rey*, iidem dicunt tanquam de Regalibus non deberi gabellam, quia Princeps, seu Fiscus qui est gabellæ Dominus, eamque aliis exigendam in Appaltum concedit, est de jure ab illa exemptus juxta text. *in l. locatio aliàs licitatio* 9. §. *Fiscus, ff. de vectigal. cum concordan.* Ideò extendendum non est ad Communitatem, quæ privatam personam potiùs repræsentare dicitur, & de facto in hac Civitate adsunt gabellę Civitatis contradistinctæ à Cameralibus.

Et nihilominus, ubi etiam ab ipso Principe super publicis Juribus Montes eriguntur, adhuc dicebam, emptio- 9
nem procedere circa primam venditionem ab ipso Principe privatis faciendam, secùs autem quoad sequentes contractus, & resignationes inter ipsos privatos, ut distinguendo habetur apud Cyriac. *controvers.* 141. *nu.* 62. Idque triplici clara ratione, prima nempè, quod jura Regalia dicuntur talia, donec resident penes Principem, sive penes privatum, quatenus ad ipsius Principis jus, & interesse pertinet, secus autem quoad solum interesse privatum, quia desinunt esse talia, Isernia *in c.* 1. *quæ sint Regalia, verb. Angariæ ad finem n.* 52. Afflict. *in Constit. quia frequenter n* 4. 10
Peregr. *de jure Fisci lib.* 6. *tit.* 5. *n* 26. Lanar. *cons.* 34. *n.* 8. & *cons.* 39. *nu.* 6. Marta *cons.* 145. *nu.* 1. & *seqq.* Avendan. *de censibus cap.* 93. *num.* 6. Franch. *decis.* 56. *num.* 36. & cæteri, de quibus *hoc eod. tit.* sæpius, præsertim in Romana Appaltus lignorum ad materiam Vectigalium *disc.* 81. ac etiam sub altero de feudis præsertim in Pisauren. Molendinorum *disc.* 3.

Altera, quia gabella non solvitur ratione rei, sed ratione contractus, qui cùm geratur inter privatos, nulla- 11
tenus jus Principis lædi dicitur, Gabr. *consil.* 156. & 161. *lib.* 2. Et tertia, quia ideò de jure exempti pro hujusmodi contractibus, reddunt etiam privatos emptores immunes, quia in effectu onus ementis redundaret in damnum vendentis, cum gabella dicatur pars pretii, quod majus esse solet; ubi non solvitur, quàm ubi præstanda est.

Ex qua ratione inferunt Canonistæ, & Morales, laicos 11
ementes à clericis, beneficio exemptionis, & immunitatis gau-

gaudere, ex deductis per Sperell. *dec.* 55. *n.* 7. & *per tot. dec.* 412. *n.* 36. & *seqq. par.* 9. *rec.* & 139. *in fin. part.* 10. & nonsemel hoc tit. ad materiam franchitiarum præsertim in Mantuana exemptionis *disc.* 53. quæ ratio cessat, ubi perfecta jam venditione per clericus, atque effectis bonis de dominio laici, per istum alteri laico venduntur, quia tunc vendi dicuntur bona merè laicalia, & nihil interest clerici, an pretium propter onus gabellæ sit diminutum necnè, quod rectè convenire dicebam discretivè terminis nostris, ubi scilicet prima vice vendit Princeps, deinde verò vendunt privati.

His stantibus, etiam quoad hunc secundum punctum, fundata videbatur Appaltatoris intentio; Verùm non levem difficultatem faciebat Breve Apostolicum amplissima verba, & clausulas exemptionis continens, præsertim ratione subjectę materiæ, cum hujusmodi loca Montium ob commercii oportunitatem, tanquam species bonorum differentium, soleant esse magis privilegiata, & exempta ab illis nexibus, & oneribus, quibus alia bona indifferentia subjacent.

Aliam etiam majorem difficultatem, per scribentes pro Civitate, & Montistis non deductam, ponderabam contra
12 Appaltatorem urgere, quod scilicet in hujusmodi locorum Montium alienationibus, nullus inter privatos verè, & propriè interveniat contractus, sed simplex tractatus super consensu præstando, quia ut semel habetur *ad istam materiam locorum Montium hoc eod. tit.* dominium locorum Montium non transfertur de uno in alium per simplicem partium voluntatem cum subsequuta traditione, ut in aliis bo-
13 nis indifferentibus sequi dicitur, sed non nisi Principis, vel Officialis per eum ad id deputati auctoritas accedat, unde emptor acquirere magis dicitur ab ipso Principe, quem in ejus auctorem immediatum agnoscit, cùm fingatur venditorem resignare hujusmodi jura in manibus Principis, vel etiam Civitatis concedentis, & ab ipso per actum occultum novæ creationis seu efformationis de novo concedi resignatario, Unde propterea, inter ipsos privatos, nullus intervenire dicitur contractus dominii translativus, sed uterque actus est respectivè inter Principem, & privatum; Quare ob materiæ exemplaritatem, & contrariam communem observantiam, dictasque provisas difficultates honesta concordia laudata fuit, & de facto sequuta, approbante Camera, quæ causa pluries proposita, remanebat satis perplexa in capienda resolutione.

SPOLETANA GABELLÆ, PRO THESAURARIIS SPOLETI CUM ANNONA URBIS.

Casus sopitus per Concordiam.

Annona Urbis an gaudeat privilegio fisci circa exemptionem à gabellis, & vectigalibus; Et an idem sit Camera, & Annona.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *De Privilegio fisci super exemptione à gabellis.*
3 *Princeps dicitur maritus Reipublicæ.*
4 *Quid sit annona, & an sit de rebus ad fiscum pertinentibus.*
5 *De juribus loquentibus de re frumentaria quoad Principem vel fiscum, in quibus casibus procedant.*
6 *De distinctione inter annonam œconomicam pro usu Civium, & annonam Principis pro subventione pauperũ.*
7 *Quid sit fiscus, de ejus origine, & denominatione, & nu.* 20.
8 *De origine, & introductione annonæ.*
9 *Ad quem pertineat administratio annonæ.*
10 *Quid in Urbe, & de introductione præfecti annonæ.*
11 *De casibus in jure expressis super Immunitate à gabellis.*
12 *An, & quando competat exemptio pro frumento, & aliis victualibus necessariis proexercitu, & militibus.*
13 *Fiscus non est exemptus pro mercatura, & indultis.*
14 *Explicatur text. in l.* 1. *Cod. de navicular. lib.* 11. *quaado procedat circa exemptionem frumenti.*
15 *Cives cogi possunt ad emendum frumentum publicum, quod corrumpitur vel superat.*
16 *Princeps vel Superior cogere potest cives divites, ut emant frumentum distribuendo populo.*
17 *An, & quando magistratus, & officiales statuere possint, ut deferentes frumentum, & victualia sint exempti.*
18 *Declaratur quando pro frumento annonæ publicæ debeatur gabella vel ne.*
19 *Quomodo annona debeat administrari, & de ratione, ob quam permittitur, ut vendat caritas frumentum, quod vilius emit.*
20 *Sub nomine Jurium, & bonorum fisci, & Principis quid veniat.*
21 *De decisione Reverter. ut gabella non debeatur pro frumento publicè introductio per Civitatem.*

DISC. XLIV.

OB penuriam, quam de anno 1648. Annona Urbis patiebatur, emerunt illius Officiales in Provincia
1 Marchiæ Anconitanæ notabilem tritici quantitatem in dorso animalium evectam, mediante necessario transitu per Civitatem Spoleti, in cujus ingressu, pro quolibet animali onusto, solvenda est quædam gabella, quam Gabellariis petentibus, annonæ vero Officialibus recusantibus ex privilegio fisci juxta dispositionem text. *in l. licitatio aliàs locat. ff. de publicanis*, quasi quod fiscus, & annona essent idem; Hinc introducta fuit desuper disputatio in Congregatione computorum, in qua pro Thesauratiis seu gabellariis scribens.

Dicebam, fisci privilegium procedere in iis, quæ spectant ad Cameram Principis, seu Reipublicæ, ad quam spectare dicuntur ea, quę Populus seu Respublica ei assignavit pro publicis Principatus oneribus sustinendis, adinstar dotis, quam mulier pro matrimonii oneribus assignat marito, cui Princeps respectu Reipublicæ comparatur Peregr. *de jure fisci lib.* 1. *tit.* 1. *in princ. n.* 7. & *seqq.* Mant. *de tacit. lib.* 11. *titul.* 18. *nu.* 2.

Sub hujusmodi autem assignamentorum seu bonorum cie non videtur venire annonam, cùm hæc non contineat aliquem redditum seu emolumentum, sed sit quædam pru- 4
dens œconomica administratio demandata Magistratibus pro conservanda in Civitate abundantia victualium emendorum à Civibus volentibus, eosque liberandi ab inedia, sive à dardanica oppressione *tot. tit. ff. ad l. Juliam de Annona l.* 1. §. *Cura carnis*, *ff. de officio Præfecti Urbis*, *l.* 2. *ff. de administratione rerum ad Civitatem pertinentium*, *cum concordantibus per Paulum de Castro cons.* 40. *n.* 3. *lib.* 1. sequuntur Ripa *de peste tit. de remediis ad conservandam ubertatem num.* 1. & *seqq.* Decian. *tract. criminal. part.* 1. *lib.* 7. *tit.* 22. *de fraudantibus Annonam*, Colerus *de alimentis lib.* 1. *cap.* 17. Borell. *de magistratuum edictis, lib.* 3. *c.* 14. Aponte *de potest. proreg. tit. tit. de abbundantia Civitatis*, §. 1. Rovit. *super rubr. & pragmat.* 1. & 16. *de annona*, & *cons.* 73. *lib.* 2. Bobadil. *polit. tom.* 2. *cap.* 3. *n.* 3. & *seqq.*

In hoc enim nullum lucrum vel damnum Camera Principis sentit, quia eadem pecunia, quæ in emptionem frumenti, & aliorum victualium erogatur, (& quæ pecunia frumentaria in jure appellari solet) eadem recuperatur à Populo illa emente, itaut sit solùm quędam provida cura œconomica, ne Populi à dardanariis in victualium emptione suffocetur, originaliter derivata ab exemplo Joseph in Ægypto; Et quamvis aliquando Camera Principis aliquam pecuniarum quantitatem pro hujusmodi provisionibus faciendis accomodare soleat, est tamen purum mutuum de quo, ex eorumdem victualium venditione se reintegrat ut probat text. *in l* 2. §. *quid de frumentaria*, & *l. fin.* §. *item rescripserunt. ff. de administratione rerum ad Civitatem pertinentium*, & *l. fin.* §. *qui annonam*, *ff. de muneribus & honoribus*, Ripa ubi supra *n.* 176. Rovit *d. pragm.* 16. *de annona n.* 3. & *seqq.* & *d. cons.* 73. *lib.* 2. Igitur dici non potest esse de bonis, & emolumentis fisci, quia hęc tanquam fructus dotis, in onera Principatus dies erogantur, & consumuntur, absque spe recuperationis, eo modo quo vir consumit fructus dotis in oneribus matrimonii supportandis.

Officiales Annonę, & Camerales eis adherentes, se fundabant in dispositione text. *in l.* 1. & *tot. tit. C. de erogatione militaris Annonæ lib.* 12. *in tit. de Annonis Civilibus lib.* 11. *tit. de conditis in horreis publicis lib.* 10. *tit. de frumento Urbis Constantinopolitanæ lib.* 11. *tit. de Canone frumentario Urbis Romanę cod. lib. tit. de navicularis lib.* 10. & *tit ut nemini liceat ab emptione speciorum*, &c.

Verùm dicebam procedi in hoc cum equivoco claro, quoniam in dictis legibus agitur, vel de illo frumento, quod ad Principis Cameram pertinet, ex ejus prędiis vel tributis, & responsionibus collecto, vel de eo frumento, quod eadem Camera Principis emere, & providere solet pro militum, & Palatinorum substentatione, sive etiam tem-

pore penuriæ, pro alimonia pauperum, & pane ex Principis munificentia, & pietate eis elargiendo, ut in eisdem juribus explicant Bald. Joann. de Platea, Alciat. Rebuff. & benè Ripa *loc. cit. num.* 176.

Alia enim est Annona, quæ conservatur pro usu pauperum, alia verò pro majore commoditate civium, & ad
6 providè consulendum ineditæ; Prima enim species erogatur de pecunia Principis absque recuperatione, unde propriè conveniunt termini fructuum dotalium erogandorum in onera matrimonii, qualia hæc dicuntur in Principe circa subsistentationem sui ipsius ejusque familiarium, & Palatinorum, ac militum, & pauperum; Secus autem in secunda specie, in qua simplex administratio œconomica, omnium civium nomine per Magistratum fieri dicitur: In ista enim onus gabellæ pro hujusmodi frumento, verè solvi dicitur ab ipso Principe, ejusque Camera, sed à civibus & populo eo plus solvente eorumdem victualium pretium cujus pars tam vecturarum, horreorum, & laborantium, quàm gabellarum, expensæ dicuntur; Aliàs enim sequeretur, quod totus populus esset exemptus, nullæque victualium gabellæ exigi possent, cùm in qualibet ferè Civitate, ex Principis proviso præcepto, hujusmodi provisiones pro Annona fieri soleant.

Clarè id comprobari dicebam ex utriusque stationis di-
7 versitate tam in origine, quàm in administratione; Fiscus enim sub Cameræ Principis, seu publici Erarii nomine antiquitus nuncupatus, originem habuit ab initio nascentis dominationis, seu Principatus, ut ex Peregr. *de jure fisci lib.* 1. *tit.* 1. *nu.* 2. *cum seqq.* itaut fine dubio adfuerit per multa fæcula in omnibus Monarchiis, & Principatibus, antequam per Josephum in Ægypto ex divina providentia hujusmodi Annonæ introductio haberetur; Atque in Romana Republica, à qua nostræ leges derivant, certum adfuisse fiscum, seu publicum Erarium ab ipso ejus exordio.

Hujusmodi autem Annonæ introductio, & præfectura, vel juxta unam opinionem, quam tenet Livius Decade 1. *lib.* 4. initium habuit in Lucio Minutio anno 315. ab Urbe condita, vel juxta aliam post electos ædiles Curules, quo-
8 rum officium cognitum solùm fuit post Regum expulsionem, seu verius juxta historiam legalem (quam nos præ cæteris in foro attendere debemus) duos ædiles, qui frumento præessent, *Cereales* à Cerere dictos, primus omnium instituit Cajus Julius Cæsar, *ut in l.* 2. *§. capta deinde Sardinia, ff. de origine juris*, ut benè Bovadill. *de his agens d. c.* 3. *polit. tom.* 2. *nu.* 3. Ex quo textu *in §. Deinde cum Ærarium* constat, officium quæstorum circa fisci, & Cameræ administrationem, longè antea erectum esse, unde liquet, attenta origine diversam esse unam rem ab altera.

Eadem diversitas desumitur ex administratione, quia
9 fisci administratio rectè pertinet ad Principem, & ad Quæstores, aliosque Officiales ab ipso Principe deputatos, & in qua administratione, Populi, vel Civitates nullam habent participationem; Annonę verò regimen, & administratio, tanquam concernens commodum, & utilitatem civium, de jure est de spectantibus ad Civitatem ejusq; Decuriones, *ut in l.* 2. *ff. de administratione rerum ad Civitatem pertinentium, & l. Decuriones* 6. *eodem tit. & in aliis*; Quodque Civitatum cura esse soleat Annonæ providere, probant Bart. Lucas de Penna, & cæteri *in l. unica, C. ut nemini liceat ab emptione se excusare lib.* 11. abi exemplificando loquuntur de frumento Civitatis *nu.* 176. Bovadill., Rovit. & Ganavert. *loc. cit.* Capobl. *de Baronibus tom.* 2. *cap.* 9. *nu.* 1. *& seqq.* Ripa *ubi supra*, ubi quod de consuetudine potius, quàm de jure, & constat apud Rotam in Firmana pecuniaria 14. Junii 1647. & 3. Junii 1650. coram Bichio: *quarum secunda est decis.* 49. *part.* 1. *rec.* in quibus præcedentes decisiones referunt, tractantes de administratione Annonæ penès Civitatem, quod ubique, & præsertim in Italia docet communis observantia. Et habetur in Neapolitana *hoc tit. disc.* 125.

Et licèt in Urbe à temporibus Gregorii XIII. citra hoc
10 munus demandari soleat Prælato per Papam deputato, Annonę Præfecto nuncupato, qui esse solet unus ex Cameræ Apostolicæ Clericis. Non inde tamen sequitur intrare privilegia fisci, præsertim istud, quod in effectu, non fisci, sed Civium ementium victualia, utilitatem contineret, quia Princeps voluit demandare Prelato illam curam, quæ aliàs Decurionibus incumbebat, & sic immutare solùm personam administratoris, non autem speciem administrationis,

Observandum etiam dicebam, in jure fuisse expressos
11 eos casus, in quibus lex immunitatem à vectigalibus concedere voluit, quos congerit gloss. *in l. si publicanus, §. ff. de vectigalibus*, inter quos iste descriptus non reperitur, neque prætendi potest comprehensus sub nomine fisci. Tum quia præmissa repugnant, ut suprà. Tum etiam, quia res pro exercitu paratas, seu ad præsidium, aliorumque publicorum Officialium usus necessarias, seu exprimit, tanquam cõtradistinctas à rebus fiscalibus, ut *in d l. publicanus, §. 1. & l. licitatio aliàs locatio, §. res exercitui, ff. de publicanis*; Et tamen absque dubio, sub nomine fisci, magis hujusmodi res venire deberent, commodum, & damnum sint ipsius Principis, ejusque Cameræ.

Ponderando potissimè, quod quamvis de jure verius sit, pro victualibus, & bonis necessariis pro exercitu, vel armamento Principis, vectigal exigi non posse, ut in specie deductum habetur apud Reverterium, & addentes *decis.* 548. & Bursatt. *consil.* 335. non est tamen fine controversia, ut constat apud allegatos; Atque cùm hujusmodi quæstio habita esset in Congregatione computorum inter Cameram, & Appaltatorem generalem Ferrariæ, sub die 4. Augusti 642. resolutum fuit pro frumento parato pro commeatu Exercitus, sive pro Arcium munitionibus, nullam gabellam
deberi, illam tamen debitam esse pro eo frumento, quod ex- 12
planatur pro pane militum tam præsidiariorum, quàm de leva, dum extra Exercitium permanent in Civitatibus, & Oppidis, ex ea clara ratione, quod tunc ex pecuniario stipendio, quod per Principem præstatur, isti panem sibi emunt, unde ex gabellæ solutione, vel exemptione respectivè, nullum damnum, vel utilitatem fiscus reportat.

Et quod pro rebus paratis pro servitio Exercitus debeatur gabella, tenet Larrea *allegat.* 54. ubi sic dicit decisum, licèt totum fundamentum sit in legibus particularibus Hispaniæ, supponendo contrarium de jure communi, ex Peregrin. *de jure Fisci, & aliis*, quos allegat. Unde in hac auctoritate nullum fundamentum in proposito puncto constitui posse videtur.

Atque unum de duobus aliàs resultaret, vel scilicet quod exemptio in effectu redunderet in commodum, & utilitatem subditorum, qui ad gabellarum solutionem tenentur, vel 13
quod ita Princeps sibi ipsi hujusmodi utilitatem applicando, mercaretur, & lucrifaceret, quo casu suæ exemptionis privilegium non intrat, ad text. *in l. universi, C. de vectigalibus*, ubi omnes, Natta *cons.* 139. *n.* 4. Roland. *consil.* 61. *n.* 23. *lib.* 4. Adden. ad Revert. *d. dec.* 548. *n.* 2. ubi reprobantur tenentes contrarium.

Nec obstare dicebam text. *in l.* 1. *Cod. de navicularius lib.* 11 14
quia vel loquitur de immunitate personali concessa ipsis navicularius in compensationem periculi, quod subeunt se exponendo navigationi pro bono publico, ut probat text. *in semper §. Negotiatores, ff. de Jure Immunitatis*, quod non est speciale in Annona, sed procedit in quacumque specie; Vel quatenus intelligatur de ipsis rebus, seu mercibus asportandis, intelligendus est de Annona, quę transvehitur de horreis publicis, in quibus conservabatur frumentum pro Exercitu, vel pro Domo Principis, ut Bart. *ibidem num.* 4. 6 & 7. *& in l.* 1. *Cod. de conditis in horreis public.* & sic exemptio non oritur ratione Annonæ, sed quia tractatur de re Principis, & in his terminis loquitur Surd. *consil.* 239. atque in eisdem terminis intelligenda sunt deducta per Guttier. *de gabell. quæst.* 33. ubi scilicet ipsa Civitas est domina gabellæ, quę ex retractu panis non exigatur, ut particulariter habetur infrà in Ferrarien. gabellæ frumenti *disc. seqq.*

Observando etiam text. *in l.* 1. *& toto tit. ut nemini liceat* 15
in emptione specierum lib. 11. disponere, quod si frumentum à fisco emptum corrumpitur, vel superat, cogi possunt cives ad illud emendum; Ergo intelligi non potest de frumento publico, quod emitur pro Annona Civitatis, & usu omnium civium, sed frumento privato per fiscum empto pro usibus sibi incumbentibus, ut suprà; Et quandoque Prin- 16
ceps, vel Magistratus tempore penurię, ut pauperibus, vel populo provideat, eumque à mercatorum, & ditiorum oppressionibus liberet, cogere solet cives idoneos pro numero, & quantitate bonorum ad emendum frumentum, ut pauperibus pro certo taxato pretio minuatim vendant, ut observant Joannes Rebuff. *in d. l.* 1. *ut nemini liceat ab emptione specierum n.* 2. & Bovadill. *d. tom.* 2. *politic. cap.* 3.

Obstare tamen videbatur Theorica tradita per Bart. *in l. ff. quod quisque jur. in princ* ibique clarius Cattrens. *num.* 8. & cęteri apud Paschal. *de patr. potest. part.* 2. *cap.* 3. *num* 71. & Capobl. *de Baron. dicto cap.* 9. *n.* 3. quod scilicet Magistratus Annonę possint de tempore carestię statuere, ut deferentes victualia sint exempti ab omni onere gabellarum,

rum, & pedagiorum; Verùm replicari posse dicebam, quod ubi hoc Statutum ab Annonæ Præfecto fieri potuisset, attamen factum non erat, ac ulterius, quod extra Urbem, pro qua Præfectus est deputatus, ejus auctoritas absque Papæ participatione, & assensu extendi non videtur; Sive quod id intelligendum sit, quando penuria est talis, quod oporteat victualia vendere minus, quàm valeant; itaut non integret reintegratio impensi, in qua est punctus.

Judices inclinabant pro Gabellariis, sed punctus tunc decisus non fuit, dato solùm rescripto, *cum Thesaurario ad mentem*, quæ erat concordandi cum medio temperamento, sed vel ex partium negligentia, vel ex immutato rerum statu, ad effectuationem deventum non fuit. 21

Post annos autem circiter 13. occasione solidationis computorum, quæ ita in suspenso remanserunt, excitata denuò fuit ista quæstio, atque omnibus ferè officialibus immutatis, novi Camerales, visis informationibus tunc editis, præsertim mea, prædicta fundamenta continente dicebant difficultatem consistere in diversi facti præsupposi-
18 tis; ex quibus conclusionum applicatio negabatur; Illa siquidem procedunt cum præsupposito, quod ageretur de sola œconomica administratione, erogandi pecuniam publicam, vel Fiscalem in emptione frumenti, rehabendam ex pane venali civibus, & incolis distribuendo, juxta deducta, præsertim per Rovit. *d. cons.* 73. *num.* 1. & 2. ubi quod Annona jacturam facere non debet. Sed hoc præsupposito cessare dicebant, dum factis calculis pecuniæ cameralis pro emptione frumenti Annonæ diversis temporibus accomodatæ, constabat Cameram Apostolicam remanere damnificatam in satis notabili summa, de qua nunquam reintegrata fuit.

Verùm isto etiam præsupposito admisso, adhuc cum sensu veritatis, dicebam parum probabilem videri eorumdem Camerarium oppositionem, cùm dictæ pecuniæ non sequuta reintegratio, tribuenda esset malæ administrationi Officialium non benè suum officium exercentium, quia
19 ut dictum est, Annona ita debet administrari, quod non fiat quidem lucrum, & mercatura, non autem ut patiatur proprium damnum, cùm ageretur de merè œconomica administratione; Atque idcircò toleratur alteratio pretii, quod scilicet quando frumentum emitur pro scutis quinque distribuatur pistoribus pro scut. 10. ut istud lucrum compenset preteritum damnum passum in aliis sterilibus, quando oportuit distribuere frumentum pro minori prætio, quàm emptum esset, vel conservaretur pro eadem compensatione facienda futuri damni ex eadem causa resultantis; Et sic semper firmum remanet, hanc esse puram administrationem, in qua solùm dici potest, Cameram remanere pro tali administratione creditricem ejusdem Annonæ, à qua forte occasione continuantis ubertatis poterit se reintegrare. Non inde tamen inferri potest, quod idem sint Fiscus, & Annona, quia id solùm verificabile est in eo frumento, quod Princeps suo ære emit, ut gratis, & eleemosynaliter, tanquam pater pauperum subditorum distribuat, ex ea obligatione, quæ sibi ratione Principatus incumbit, substentandi de tempore penuriæ pauperes subditos aliundè non habentes.

Atque ut hæc differentia inter Fiscum, seu Cameram Apostolicam, & Annonam Urbis clarè dignosceretur, co-
20 gebar, deveniendo ad terminorum explicationem, subjungere, quod sub Fisci, seu Cameræ nomine, veniunt illa bona, & jura, quæ competunt in universum Principi, seu ipsi Reipublicæ, ac Principatui constituto ex Civitatibus, Oppidis, & locis in eo existentibus, quæ tanquam membra insimul concurrunt ad efformandum istud corpus universale, seu politicum, cujus juxta unam opinionem, ipse Princeps est Caput, sive juxta alteram ejusdem integri corporis ex ipsis Civitatibus, & locis constituti, Civitate Metropolitica capitis figuram faciente, Princeps dicitur supremus Gubernator, vel administrator, seu Reipublicæ, quæ consideratur tanquam mulier Maritus, cui eadem Respublica omnia ejus bona, & jura dederit in dotem pro supportandis publicis oneribus, ad instar onerum matrimonialium, & sic quoad concernentia ipsum corpus in universum.

Membra verò prædicta, quę insimul, & unitim concurrentia, dictum corpus constituunt, singulariter, & distinctim considerata, constituunt tot universitates, sunt corpora politica separata, constituta ex cujuslibet Civitatis, vel loci respectivè civibus, & incolis; Ideoque ea, quæ concernunt singularum Civitatum, eorumque civium, & incolarum particularem videndi modum, non dicuntur spectare ad Fiscum, quamvis omnia sub Principis directione, ac auctoritate fiant, nam aliàs particulares Annonæ omnium Civitatum, Oppidorum, & locorum, dicerentur idem, ac Fiscus, atque istius privilegiis gaudere deberent, neque inter Urbem, & alias Civitates in proposito aliqua subesse videtur considerabilis ratio differentiæ.

Difficultatem aliquam inferre poterat *dec.* 277. Reverterii, hoc medio tempore impressa, per Camerales tamen non allegata, in qua punctualiter firmatur, gabellam solvendam pro transitu, vel introductione frumenti, non deberi pro eo quod Civitas pro Annonæ servitio introducit, 21
& fortè dicta decisio est in casu in quo scripsit, & succubuit Rovit. *dict. cons.* 73. *lib.* 2.

Verùm de facili credebam, ad dictam decisionem ex defectu applicationis posse responderi, quoniam ea gabella non debebatur pro quocumque frumento, sed pro eo solùm, quod introducebatur mercimonii causa, itaut introductum pro usu proprio civium esset immune; Unde propterea benè dicitur istud frumentum per Civitatis, vel Annonæ Officiales tempore penuriæ introductum ad evitandam famẽ, ac mercatorum, & dardanariorum oppressionem, dicendum potiùs esse ad usum proprium civium, & incolarum, quorum nomine Civitas tanquam suorum civium œconomica administratrix potiùs, quam pro mercatura, & lucro id egisse dicitur, ut prætendebatur per Rovit. *d. cons.* 73 cujus dicta, quamvis abstractè, ac in puncto juris essent vera, laborabant tamen in concreto de defectu applicationis; Et ista ratio benè deducta per Revert. potius congrua est, quàm altera ponderata in additionibus, nam si esset mercatura, nil relevaret, eandem Civitatem esse gabellæ dominam; Et conferunt ad eandem materiam deducta in Ferrarien. *dis. seqq.*

Verùm adhuc urgebat difficultas, quæ etiam apud me non levis erat, quoniam in facto docebatur, de dicto anno 1648. ob magnam victualium penuriam, Papam uti Principem, suę Metropolis subditis subvenire volentem, non quidem ex mutuo animo se reintegrandi, ed gratuitò elargitam esse magnam pecuniarum summam pro emendo hoc frumento, quod gratuitum ab Annona habitum; compensavit magnam jacturam, quam eadem faciebat in altero proprio, quod in pane explanabat, unde propterea si de hoc solvenda esset gabella, illa per Principem, ejusque Fiscum solvi deberet; Et quia plures aliæ partitæ in computorum solidatione erant in controversia, ideò super omnibus transactum fuit, satis tamen modica ratione habita de hac prætensione.

ANNOT. AD DISC. XLIV. & XLV. & CXXV.

De materia publicæ Annonæ, de qua agitur in his duobus discursibus, agitur quoque infra *disc.* 125. ubi de ejus regimine, ad quem de jure pertineat, & aliquid insinuatur in Relatione Curiæ *disc.* 40. ubi de Congregatione, seu de Præfecto Annonæ, de quo etiam Sanfelic. *dec.* 290.

Quo verò ad punctum, de quo principaliter in his discursibus disputatur, an scilicèt pro frumento, quod emitur vel explanatur pro servitio Annonæ publicæ debeantur gabellæ, aliaque victigalia, vera, nimiumque rationabilis videtur distinctio, de qua in his discursibus, inter illud scilicet frumentum, quod publici officiales emunt, ut revendant, vel explanent, in sola ratione œconomica, seu administratoria, & illud frumentum, quod ipse Princeps, vel Respublica, pro levamine populorum distribuat gratis omninò, vel diminuto pretio, ex rationibus ibi ponderatis.

Super privilegiis autem, & favoribus publicæ Annonę antiquioribus relatis, plura colligunt Rovit. *cons.* 73. *lib.* 2. Sanfelic. *d. decis.* 290. & alii relati in his discursibus, ac etiam cum aliqua eruditione, Amayd. *in l. unic. Cod. ut nemini liceat, in empt. specier. lib.* 10. & aliqua advertit Massin. *de confiscat. q.* 17. *n.* 1. *& seqq.*

Et in specie propositionis insinuatæ supra *hoc eod. tit. disc.* 133. *in fine, disc* 154. *n.* 14. quod scilicet denegari, seu impediri possunt tractæ, quamvis essent concessæ Appaltatoribus, vel aliis, ex causa onerosa, & correspectiva in forma contractus, quando id præiudicare possit Annonæ, ac inducere valeat penuriam in Regione, cum semper hujusmodi concessiones sub se contineant hanc implicitam conditonem, quatenus scilicet victualia exuberent usum proprium, Reverter. ibique de Marin. in addit. *dec.* 425. & advertitur *infra disc.* 148. *n.* 30 Roccus *de officiis*, §. 7. *de tractis n.* 10. addent. ad Rovit. *super pragm. in rubr. de extraction.* Cohell. *ad Bull. Boni Regim. cap.* 50 *n.* 29. *& seqq.*

Hinc sequitur, quod isto casu non potest Appltator, vel alter contrahens præcedere rigorosam resectionem